

ISTUIMET YMPÄRISTÖSSÄ

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Muotoilun koulutus

Kevät, 2020

Miikka Koivisto

Muotoilun koulutusohjelma
Visamäki

Tekijä Miikka Koivisto **Vuosi** 2020

Työn nimi Istuimet ympäristössä

Työn ohjaaja Mirja Niemelä

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyö on produktiivinen työ, tässä tapauksessa roskasta toteutettava ympäristötaideteossarja. Tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa istumisen mahdollistava neljän teoksen sarja. Teokset sijoittuvat Hämeenlinnan kaupungin alueelle. Opinnäytetyöhön kuuluu johdanto, konseptointi, sekä teosten esittely ja reflektointi.

Työskentelyssä on tarkasteltu ja vertailtu eri materiaalien soveltuvuutta teosten rakentamiseen. Työskentelyn tueksi on myös tarkasteltu muutama taiteilijan tyyliä ja havainnoitu heidän tekemäänsä taidetta. Taidekonseptin luomisen tukena on käytetty verkosta etsittyjä tietoja. Ympäristötaideteokset suunniteltiin taidekonseptin avulla.

Tuloksena syntyi mallinnus taidekonseptista, jonka pohjalta suunniteltiin ja luonnosteltiin neljä roskasta tehtyä ympäristötaideteosta. Teoksista kaksi pystytettiin, ja muut kaksi toteutetaan aikataulun mukaisesti myöhemmin.

Avainsanat Ympäristötaide, roskataide, taidekonsepti.

Sivut 46 sivua

Degree Programme in Design
Visamäki

Author	Miikka Koivisto	Year 2020
Subject	Seats in the Nature	
Supervisors	Mirja Niemelä	

ABSTRACT

The thesis is a productive work, in this case a series of environmental works of art made of rubbish. The goal was to design and implement a series of four works that would allow sitting. The works are located in the city of Hämeenlinna. The thesis includes ideation, conceptualization, as well as presentation and reflection of works.

In this theses there has been a comparison of different materials and how they are suitable for building these designs. To support the work, the production of different artists have been examined and compared. Art concepts creation needed some support from information that was available online. The environmental works of art were designed using an art concept.

The result was a modeling of an art concept, on the basis of which four environmental works of art made of garbage were designed and sketched. Two of the works were erected, and the other two will be done on schedule later

Keywords Environmental art, recycle art, art concept.

Pages 46 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Lähtökohdat	2
1.2	Taidekonsepti teossarjan taustalla	3
2	YMPÄRISTÖTAIDE	5
2.1	Taiteilijoita.....	6
2.2	Tulkintani taiteesta ympäristössä	10
3	TEOKSIEN TAIDEKONSEPTOINTI	12
3.1	Materiaalit.....	12
3.2	Ideointi	14
3.3	4x4-mallinnus.....	16
3.4	Konseptin uhkakuvien määrittely	19
3.5	Teosten kohderyhmä	20
3.6	Aikataulu	21
3.7	Prosessi.....	22
3.8	Dokumentointi ja näkyvyys	24
4	TEOSSARJA.....	27
4.1	Istuin 1.....	28
4.2	Istuin 2.....	31
4.3	Istuin 3.....	34
4.4	Istuin 4.....	39
5	REFLEKTOINTI	42
5.1	Tavoitteet	42
5.2	Oma arviointi.....	42
5.3	Tulevaisuus.....	43
	LÄHTEET	45

1 JOHDANTO

Ympärillämme muuttuvat niin maisemat kuin ajatuksetkin. Välillä tuntuu, että meillä monilla on kiire ja tahdomme paljon. Monesti kun mikään ei riitä, tehdään helposti kalliita kestävämpiä päätöksiä. Asioita tehdään usein jonkun toisen johdattamana, miettimättä tai selvittämättä vaikutuksia. Varsinkin kulutustavaroiden loppusijoituksen kannalta kiertotaloudellisesti oikeaa tapaa toimia välillä väheksytään. Monesti yhteiset tilat ja oikeudet niihin voivat saada aikaan välinpitämättömyyttä käyttäytymistä. Toisaalta tietämättömyys ajaa väärin tekoihin ympärillämme olevaan ja valitsemaan kulutuksen tuottamaan tilanteeseen. Pelkkä kulutus, ottamatta kantaa sen kestäväyyteen ja luonnonvarojen riittäväyyteen, näkyvät meille kaikille. Monet asiat näkyvät ja säilyvät luonnossa pitkään.

Voisinko minä avata hieman ajatuksia kestävämpään kehitykseen ja ympäristömme tilaan? Miten näkisimme luonnonvarojen riittäväyden? Pystyinkö tuottamaan ja visualisoimaan hylätyistä materiaaleista taidetta? Saanko kerättyä tarpeeksi asioihin liittyvää materiaalia? Miten suhtautumiseni roskaamisen kulttuuriin muuttuu, voisinko muuttaa sitä muidenkin osalta? Mitä voimme tehdä liikakulutuksen kulttuurille, joka useina päivinä näkyy arjessamme ja johon helposti totumme? Eikö joitain tuotteita voisi vielä korjata tai laittaa kiertotalouteen takaisin? Mitä hankintatottumuksemme saa ympärillämme aikaan, miten kaikki vaikuttaa, onko millä mitäkin seurauksia? Pyörittelin mielessäni monia tähän aikakauteen liittyviä kysymyksiä käytöksestämme luontoa kohtaan, josko ne avaisivat ja antaisivat itselleni tarvittavaa motivaatiota opinnäytetyöhöni. Monesti jonkun roska voi olla toisen aarre.

Pääkysymykseni on, miten tehdä roskasta ympäristötaideteossarja? Alakysymyksenä on, millainen konsepti soveltuu taideteossarjan tekemiseen?

Opinnäytetyön aiheena on fyysisen ympäristötaideteossarjan toteuttaminen Hämeenlinnan kaupungin alueelle. Hämeenlinnan torin toimiessa keskipisteenä, rajaan viiden kilometrin säteen omaavan kehän, jonka sisäpuolelle kaikki tässä opinnäytetyössä esitetyt teokset rakennetaan. Teosten tulee olla hyödynnettävissä niin, että katsoja voi niissä halutessaan istua. Taiteellisuus on otettu osaksi istuimia niiden yksilöllisyyden, esteettisen muotokielen ja rakenteellisten ratkaisujen mahdollistamiseksi. Tällöin myös rakennusmateriaalina luonnosta löytyvät materiaalit ja roskat voidaan mielestäni hyödyntää vapaammin. Projektin aikana voi käyttää myös muita materiaaleja. Näin mahdollistetaan jotkin haastavammat rakenteet, sekä materiaalien muokkaukset. Näiden muiden materiaalien kohdalla käyttöarvona pidetään materiaalin luonnonmukaisuutta, hiilijalanjälkeä ja kierrätettävyyttä.

1.1 Lähtökohdat

Itselleni happi ja ulkona liikkuminen saavat usein veren ja ajatukset virtaamaan. Lähtökohtaisesti mietin pitkään, miten näyttäisin toteen osaamiseni ja opintoni. Monesti kuljettu matka on jo osa päämäärää. Monet ideat syntyvät juuri matkalla, ja niiden näkyväksi tuominen kannattaa. Silloin kuin ideat heräävät mielessä, on ajatukset hyvä saada ylös paperille. Näin hetkelliset ideat ja ajatukset saadaan näkyviksi ja talteen odottamaan niiden käsittelyä. Meillä kaikilla on varmasti jokin mieluisa paikka, missä haluamme pysähtyä ja jäädä hetkeksi ajatustemme kanssa.

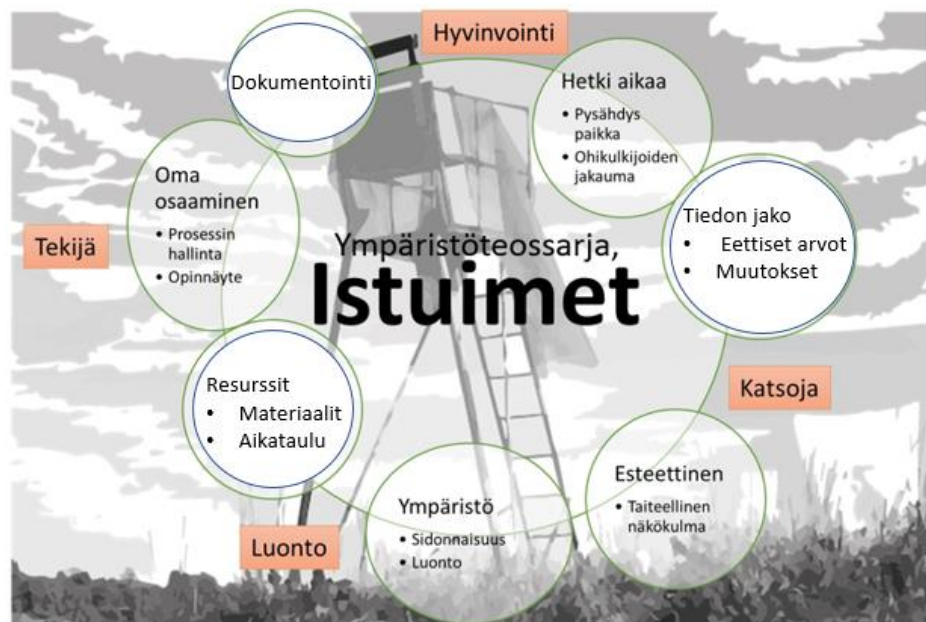
Kuva 1. Hetki aikaa, Otaru, Japani

Maalailen mielessäni suuria kuvia ja hulluja ideoita, jotka monesti kaatuvat funktioiden puutteeseen. Tällöin huomaan olevani lähellä taiteellisia rajapintoja. Tosiasiassa koen olevani enemmän suunnitteleva muotoilija, joka pyrkii ratkaisemaan erilaisia ongelmia. Näistä lähtökohdista syntyi idea ympärillä olevien houkuttimien yhteen kokoamisesta ja niiden yhteensovittamisesta. Kun houkuttimia on paljon, päätin toteuttaa asioista teossarjan. Teoksia, jotka eivät ole fyysisesti ikuisia, vaan elävät ympäristön ja ajan mukaan.

Keskeiseksi teemaksi teosten suunnitteluun valitsin luonnon sen monimuotoisuuden vuoksi. Käsite luonnosta on monelle se tila, joka on jossain poissa urbaanista tai teollisesta keskittymästä. Tässä työskentelyssä luonnon ympäristöllä tarkoitetaan ulkotilaa, missä tahansa yhteydessä. Sitä aluetta, jota ei ole suljettu ja rajoitettu rakenteilla sisätilaksi, josta pidetään ihmisen toimesta huolta. Ympäristämme on siis monenlaista ja monimuotoista luontoa sekä tilaa.

Esteettisenä lähtökohtana ja painoarvona tulee toimimaan Hämeenlinnan kaupungin luoma keskustavisio 2035, jossa kaupunki jakautuu neljään lohkoon luoden näille omat lähtökohtansa. Pohjoisen historiallisen, itäisen kulttuurin ja tieteen, eteläisen virkistyksen ja läntisen kaupan, sekä palveluiden tuomat ajatukset. (Hämeenlinnan kaupunki, 2019)

Luonnossa näkee ja löytää ympäristömme tuomat haasteet ja saasteet. Osa haasteista on luonnollisia, mutta myös osa meidän ihmisten aikaan saamia. Suurimpia haasteita voidaan todentaa ja luokitella vaikutusten mukaan. Näistä haasteista tulen valikoimaan osan ajankohtaisia ja merkittäviä asioita osaksi teosten tarinointia. Ympäristömme saasteet ovat myös luokiteltavissa ja näistä päädyn päivittäisen kulutuksen tuottamiin fyysisiin jätteisiin. Jätteisiin, jotka ovat kiertotaloudellisesti osana meidän jokaisen arkea. Tulen siis tarkastelemaan, vertailemaan ja testaamaan luontoon hylättyjä roskiksi luokiteltavia tuotteita ja tavaroita.

Kuva 2. Viitekehys

Viitekehyksessä keskiössä on toteutettavat ympäristöteokset ja niitä ympäröivä kehä, jossa on vaikuttavia ja rajaavia tekijöitä toteutukseen. Kaaren ulkopuolella on teoksien sidonnaisuudet.

1.2 Taidekonsepti teossarjan taustalla

Konsepti sanan alkuperäksi nimetään latinan kielinen substantiivi *conceptum*, joka pohjautuu verbiin *concupere*. Suomeksi *concupere* viittaa sommitteluun tai kirjoittamiseen. Termi liittyy tässä yhteydessä keskeneräiseen työhön. Arkikielessä konseptien todetaan viittaavan ”suunnitelmiin tai ennakkolaskelmiin” (Inkinen, Karkulehto, Mäenpää & Timonen, 2006, s 77).

Ympäristöteossarja lähtökohtana vaati mielestäni ensin kokonaisuuden ideointia, mutta sille kannattaa myös luoda konsepti. Konseptoinnin avulla pystyn osoittamaan ideani helpommin toteuttamiskelpoiseksi luonnokseksi. Pystyn tekemään suunnitelmat toteutettaville teoksille niin, että kaikki ovat saman viitekehyksen sisällä. Konseptoinnissa pyrin toteamaan ja tuomaan esille tälle projektille vahvimpina elementteinä tarpeelliset ja toteuttamiskelpoiset ideat. Kokonaisprosessin rinnalla tulen myös toki miettimään teknisiä ratkaisuja, joita toivottavasti voin ja pystyn tulevaisuudessa hyödyntämään. Lopullinen toteutus voi olla hyvinkin erinäköinen kuin alkuperäinen luonnos, mutta pyrkii linjaukseltaan mukailemaan alkuperäisiä päätöksiä konsepti tukenaan.

Tärkein asia omassa taidekonseptissani perustuu ajatukseen, joka antaa teoksille yhtenäisen viitauksen lähtökohtiin. Tässä tapauksessa lähtökohdaksi on valikoitunut luonnosta löytyvät roskat. Idea on tehdä roskasta suuri määrä teoksia noudattaen jokaisen tuotoksen kohdalla suunnittelussa samaa kaavaa

Suunnittelun pitämiseksi samanlaisena kaikkien tähän konseptiin sidottujen teosten kesken päätin tehdä oman mallinnukseni taiteellisesta konseptista. Toteutus olisi varmasti onnistunut myös erilaisella suunnittelutyöllä, mutta konseptointi tuo mielestäni teoksille yhtenäisemmän asiasisällön ja mahdollistaa myös jatkumon. Sarjalle on konseptoinnin myötä myös todella helppo rakentaa myöhemmin lisää teoksia. Myös tulevaisuuden muutokset ja kehityksen tuomat mahdollisuudet on helppo ottaa konseptiin mukaan. Lisäksi taidekonsepti ja sen ratkaisut edesauttavat havainnoimaan uusia toteuttamiskelpoisia projekteja tulevaisuuteen.

2 YMPÄRISTÖTAIDE

Taiteen käsitteellä tulen tarkoittamaan ja tarkastelemaan kokonaisuuksien esteettistä ympäristöön sopivuutta, teosten muotokieltä ja omaperäisyyttä. Taide on yksi lähtökohta, jonka kanssa teoksien syntyminen tulee toteutumaan. Taiteen tuoman tulkinnallisuuden ja monimuotoisuuden toivon helpottava teosten lähestymistä ja herättävän mielenkiintoa, sekä erilaisia ajatuksia.

Taiteen muotona voidaan tämän opinnäytetyön yhteydessä pitää nimitystä ympäristötaide. Ympäristötaiteilija ja professori Timo Jokela on analysoinut (Huhmarniemi & Jokela, 2018) ympäristöön sijoitetun taiteen suhdetta tarkastellen, onko teos luonteeltaan paikkaa hallitseva, siihen sopeutuva vai sen määrittelemä. Jokelan mukaan ympäristötaide-käsitteellä tarkoitetaan sellaisia ulkotiloissa sijaitsevia teoksia, jotka ovat muotokieleltään paikkaan sopeutuvia tai paikan määrittelemiä. Rajatuimmassa ympäristötaiteen määrittelyssä käsitteellä tarkoitetaan vain teoksia, joissa sekä muoto, materiaali ja tekotapa perustuvat paikan fyysisiin ulottuvuuksiin ja yhteisön paikalle antamiin sisällöllisiin merkityksiin. Tällöin ympäristötaide tarkoittaa teoksia, jotka on tehty kokonaan tai suurelta osin paikalle ominaisista materiaaleista, kuten maa-aineksista, kivistä, kasveista, puusta, lumesta ja niin edelleen.

Ympäristötaide viittaa parhaiten teosten suhteesta luontoon, siis siihen mihin tulen teokseni rakentamaan. Mielessäni on myös käynyt tilataide, koska yhteys vallitsevaan tilaan ja materiaaliin on selitteinen. Toisaalta teosten suhde kierrätys-, sekä roskataiteeseen on suuri, kun pyritään rakentamaan löydetyistä ja hyödynnettävistä jätteistä, Tutkin työskentelyssäni taidemuotojen välisiä eroja lähinnä teosten ja tekijöiden kautta. Pyrin vertaamaan ja poimimaan omaa prosessiani hyödyntäviä näkökulmia niin, että saan havainnekuvan, jota voin hyödyntää suunnittelussa muotoilijan näkökulmasta. Näin helpotan taiteeksi luokiteltavan funktionaalisen teoksen syntymistä.

Kuva 3. Ympäristötaideteos Helmi (Hakala, 2013)

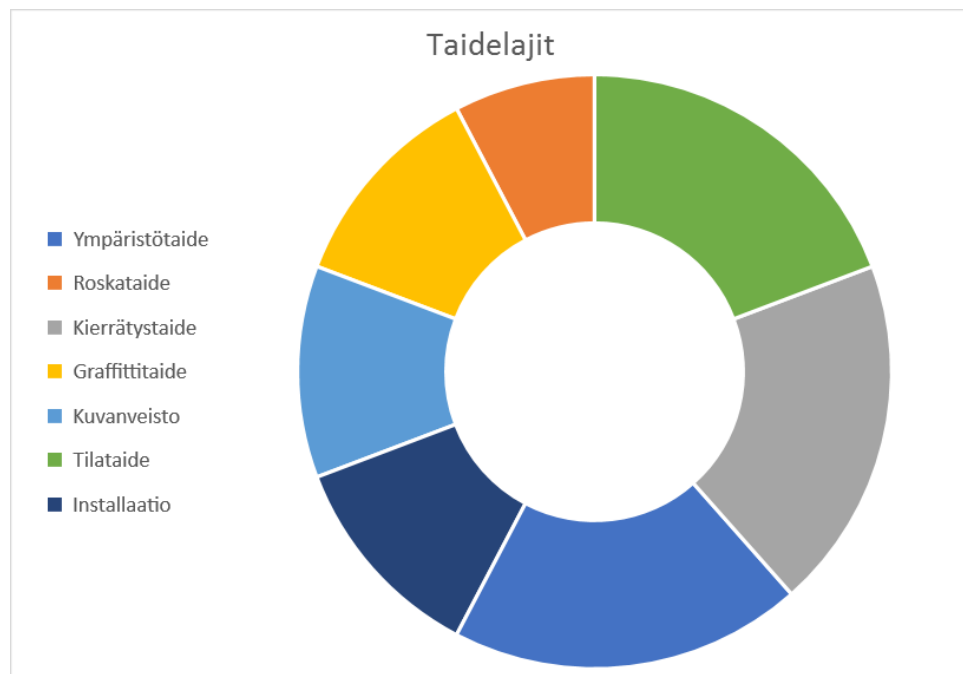
2.1 Taiteilijoita

Työskentelyni tueksi tarkastelin muutaman taiteilijan tyylejä ja havainnoin heidän tekemäänsä taidetta ja teoksia. Mukaan tarkasteluun valikoitui kahdeksan taiteilijaa, jotka ovat EGS, Eija-Liisa Ahtila, Kaarina Kaikkonen, Kaisa Salmi, Marja Hakala, Marja Kanervo, Miina Äkkijyrkkä ja Timo Vartiainen. Taiteilijoihin tutustuminen tapahtui kirjallisten ja internetlähteiden avulla. Pyrin valikoimaan mukaan taiteilijoita, joilla on eri tyylejä ja tapoja tehdä taidetta. Taidelajeissa he edustavat pääsääntöisesti ympäristöön vaikuttavilla tavoilla kohdentuen ympäristö-, tila-, roska- tai kierrätystaiteeseen. Vertailussa havainnoin kunkin taiteilijan kohdalla esiin tuotuja teoksia. Näistä teoksista tein itselleni merkinnät tyylin ja materiaalin suhteen. Lisäksi pyrin poimimaan jokaisesta taiteilijasta jonkin kommentin heidän itsensä sanomana tai jonkin toisen kertomana. Nämä kommentit toimivat taiteilijoiden esittelyinä.

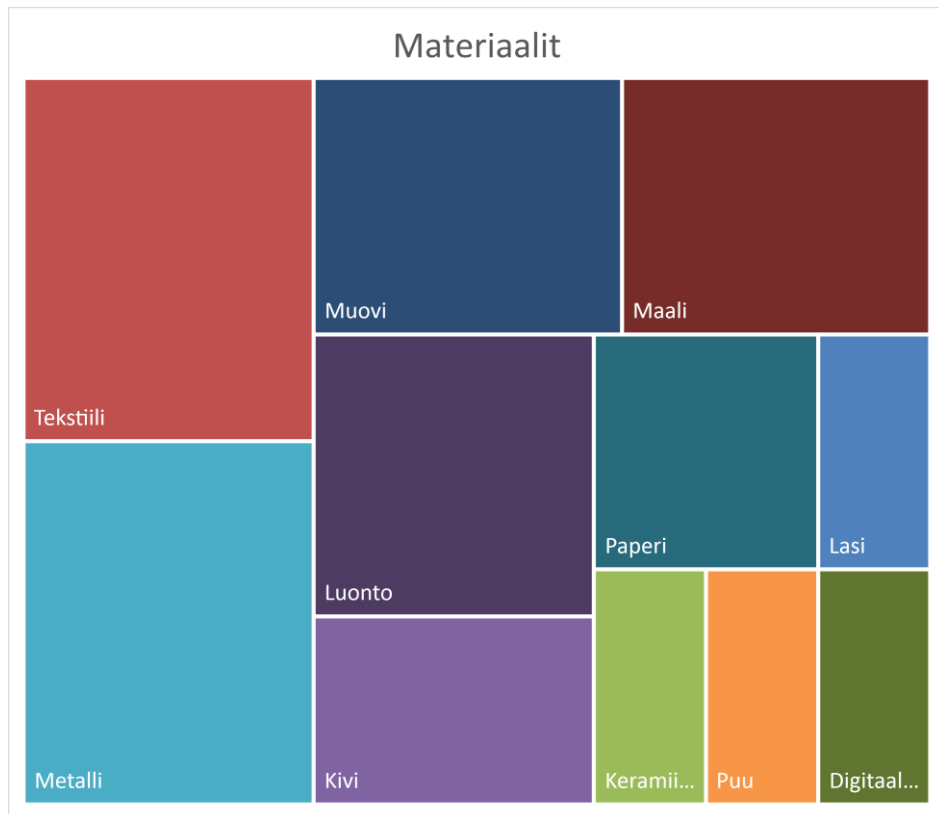
Tekijän eniten lähteissä esillä ollut taidetyyli saa arvokseen kaksi ja muut taiteilijan esillä olleet taidemuodot arvoksi yksi. Sama kaavaa käytin materiaalien kohdalla. Pisteytyksellä pyrin todentamaan esillä ollutta dokumentoitua materiaalia niin, että sitä voidaan visualisoida. Pisteyden määrä kertoo siis havaintojen määrän kunkin taiteilijan kohdalla suhteessa hänen julkistettuihin teoksiinsa. Arvot pidettiin pienenä, koska tarvetta suurille eroille ei tässä havainnoinnissa ole. Arvojen avulla loin taulukon ja sain esille jakautuman. Näiden merkintöjen avulla pystyin todentamaan tyylin ja materiaalien käytettävyyden. Tämä taas avasi omaan suunnitteluuni monia toteuttamiskelpoisia oivalluksia.

Taulukko 1. Taiteilijoiden teosten havainnointi

Tyyli					Materiaali				
Ympäristötaide		5			Lasi		1		
Roskataide		2			Tekstiili		4		
Kierrätystaide		5			Keramiikka		1		
Graffittitaide		3			Kivi		2		
Kuvanveisto		3			Metalli		4		
Tilataide		5			Puu		1		
Installaatio		3			Muovi		3		
					Maali		3		
					Digitaalinen		1		
					Luonto		3		
					Paperi		2		
Taiteilija		2	1	1	1		2	1	1
EGS									
Eija-Liisa Ahtila									
Kaarina Kaikkonen									
Kaisa Salmi									
Marja Hakala									
Marja Kanervo									
Miina Äkkijyrkkä									
Timo Vartiainen									

Kuva 4. Taidelajien ja tyylien jakautuma

Kuva 5. Materiaalien jakautuma

Kerron omia mietteitäni täydentämään tarkastelussa esille tullutta kuvaa taiteilijoiden työskentelystä ja teoksista, joita olen eri lähteissä nähnyt. Jokainen taiteilija varmasti näyttäytyy meille kaikille eri tavalla, mutta tuon lyhyesti esiin omat tulkintani yhdessä heihin kohdistettujen suorien lainausten kanssa.

EGS on nimimerkki ja tunnettu graffititaiteilija, materiaalinaan maali ja lasi. ”Olen periaatteessa 30 vuotta kirjoittanut kirjainyhdistelmää, joka ei tarkoita yhtään mitään ja nyt voin tehdä jotakin syvempää, EGS summaa” (Lasi-museo, 2020).

EGS on kulkenut pitkin maailmaa ja toteuttanut sitä mistä eniten pitää rakentaen siitä itselleen ammatin. Tätä voin pitää ihailtavana esimerkkinä, lisäksi kun taidelaji on rikosnimikkeellä rangaistava toteutustapa. Graffiti on mielestäni hieno taiteenmuoto, joka jakaa edelleen mielipiteitä ja herättää keskustelua. Näin kuuluukin mielestäni olla. EGS on nykyään laajentanut lasitaiteen pariin, joka kiinnostaa itseäni varsin paljon.

Eija-Liisa Ahtila on taiteilija, jonka materiaali on suurelta osin digitaalisessa muodossa installaatioina. Ahtilan taide on suurelta osin isojen työryhmien rakentamaa. ”ITSE sanon vain, että teen taidetta”, Eija-Liisa Ahtila toteaa” (HS, 2019).

Eija-Liisa Ahtilan työskentelyn ja teosten määrä on suuri. Hän tuottaa teoksensa apunaan suuri joukko eri alojen osaajia. Hänen tekemänsä

installaatiot vaativat mielestäni fyysisen läsnäolon, mutta moni internetistä löytämäni teos heräsi eloon myös kotikoneella. Pysin ottamaan vaikutteita omaan työskentelyyni hänen tavastaan dokumentoida

Kaarina Kaikkonen on tunnettu tilataiteistaan, materiaalina hän käyttää vanhoja tekstiilejä. Kaikkosen töitä on esitelty monessa maassa. ”Kaikkosen taiteen lähtökohtana on usein ihminen, oma äiti ja isä - taiteilijan vanhemmat. Hänen teoksissaan aistii elämän ja kuoleman läsnäolon” (recycledart.fi, n.d.).

Kaarina Kaikkonen oli itselleni tuttu teostensa myötä ja kirjassa Yhdeksän taiteilijaa -avautui hänen sielunmaailmansa itselleni. Tapa käyttää materiaalia näyttäytyy Kaikkosen teoksissa materiaalin määrän suurena suhteena, joka ei omassa työskentelyssäni ole mahdollista.

Kaisa Salmi on taiteilija, joka tekee kierrätystaidetta muovista. ”Pullomeri”, 300 000 muovipulloa. ”Joka sekunti valuu 8 jalkapallokentällistä muovimoskaa meriin”. - kommentoi Kaisa Salmi (recycledart.fi, n.d.).

Kaisa Salmi oli itselleni uusi tuttavuus. Toki kun tutustui teoksiin niin muisti nähneensä ainakin Kampin torin teokset. Vaikka teoksista on aikaa niin niiden tarjoaman tiedon sisällön vertailu nykypäivään oli mielenkiintoista. Myös aiheet hyvin tätä päivää koskettavia.

Marja Hakala tekee ympäristötaidetta, materiaalinaan luonto.

”Ympäristö, luonto itsessään on paras taiteilija. Lähestyn sitä arkana, hiljaa, ystävänä, kysellen mitä minä voisin tuoda siihen lisää, miten rakentaa jotain yhdessä. Rikkomatta harmoniaa. Syvästi kiitollisena.” (Marja Hakala, 2018)

Marja Hakalan suhde teostensa valmistamiseen ja hänen ajatuksensa kulkevat lähes samoja polkuja omieni kanssa. Toki kokemus ja pidempiaikainen työskentely näkyvät. Mieleeni jäi erityisesti luonnon omien materiaalien hyödyntäminen ja joidenkin teosten salainen sijainti. Hakalalla on paljon kiehtovia teoksia.

Marja Kanervon tilataide syntyy purkamalla rakennetuista pinnoista.

”Taiteen ei tarvitse olla ikuista, on yksi Marja Kanervon (s. 1958) työskentelyn keskeisistä teeseistä” (Helsinkiennaali, 2020). Marja Kanervon tyyli ja teoksien toteutus toi itselleni esiin hienosti ajan vaikutuksen teoksiin. Myös tilan haltuunotto on taitelijan toteutuksissa hieno.

Miina Äkkijyrkkä on taiteilija, jonka tunnetuissa lehmäveistoksissa materiaalina on metalli. ”Olen lähes aina onnellinen, koska nautin niin paljon luonnosta ja työnteosta ja siitä, että saan olla terve” (Me Naiset, 2019).

Miina Äkkijyrkän massiiviset kierrätystaiteena tehdyt teokset antavat kuvan materiaalin muuntumisesta. Peltilehmät ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka pehmentää materiaalin tuntua sen muuttaessa funktiota.

Timo Vartiainen tekee ympäristötaidetta roskasta. ”Taiteilijana olen tehnyt mm. pitkiin kävely- ja liftausmatkoihin perustuvaa taidetta pitkin Eurooppaa sekä muuta ulkoilmataidetta. Taiteeni taustalla on ympäristöaktiivisia ja luontoharrastuksia ” (Kodin garbologiaa, 2018).

Timo Vartiainen käsitteli mielenkiintoisella tavalla yhteiskunnallista roskaa. Tapa yhdistää tutkimuksellisuus osaksi taiteen tekemistä herätti mielenkiintoni. Tapaa todentaa kulutustottumuksia ja niiden dokumentointia voisin verrata osittain omaan työskentelyyni.

2.2 Tulkintani taiteesta ympäristössä

Olen tietoisesti seurannut eri ympäristöissä tapahtuvia muutoksia. Monesti taiteelliset ilmentymät ja muutokset ovat ihmisten tekemiä, mutta myös luonto on mielestäni osallistunut hienosti prosesseihin. Taiteellinen muutos ei välttämättä ole kaikkien mielestä hienoa, mutta näen itse monissa asioissa nimenomaan tekijänsä toteuttaman teoksen. Taiteellisen siksi, että siinä on tulkitsemisen varaa ja se jakaa mielipiteitä. Teokset ovat myös yksilöllisiä ja niihin voi hetkenä minä hyvänsä tulla muutoksia. Osa teoksista päivitetään tarkoituksella ja osa päivittyy muiden asioiden seurauksena.

Suurin osa ympäristössämme olevasta taiteesta voidaan tulkita jollain tapaa markkinoinniksi, erottuvaksi esiintuloksi. Olkoon kyseessä jonkin lajin, henkilön, yhteisön taikka yrityksen tapa näkyä ja luoda omaa identiteettiään. Tai vaikkapa vain itselleen tai läheiselle tehty osoitus, josta jää muisto. Kokemuksien valossa jotkin teokset saavat osakseen pitkään säilyvän statuksen. Uusia taiteen muotoja tulee monelle tutuksi niiden levittäytyessä ympäristöömme. Myös monet vihatut taidelajit, kuten graffiti saavat ajan myötä kunnioitusta ja tulevat arkisiksi päätyen esille ja säilöön sisätiloihin. Monet asiat ikuistetaan niin, että niitä voi käydä ihastelemassa fyysisesti paikan päällä, verkossa visuaalisesti havainnoimassa, tai vaikka virtuaalisesti.

Kamera, hieno keksintö. Valon tallentaminen muotoon, josta sitä voi myöhemmin ihastella on ollut itselleni ulkona liikkeessä korvaamatonta. Kaikkea kun ei voi omassa muistissa ikuisuuksia pitää. Olen siis pyrkinyt tallentamaan kokemistani taiteellisista esiintymistä itselleni kirjaston, jonka avulla pystyn palaamaan osittain teoksien yhteyteen. Tämä yhteys saa tiettyt ärsykkeet aktivoitumaan. Ärsykkeet ruokkivat alitajuntaani, jota voin pitää yhtenä ohjaavana metodina ideoiden synnyttämiseen.

Kuva 6. Kuvia luontoon hylätyistä istuimista

Opinnäytetyöni aiheen ja ideoinnin jälkeen muistin omistavani lukuisia kuvia ympäristöstämme löytyneistä istuimista. Nämä istuimet olen taltioinut havaintojeni ja mielenkiintoni vuoksi. Olen dokumentointihetkellä usein miettinyt miten istuimet ovat luontoon päätyneet ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet niihin? Miten istuimet ovat sijoiteltuna ja miksi? Jokainen istuin on varmasti tarjonnut sen funktion elinkaarensa aikana, mitä varten se on luotu. Mutta mietteissäni on käynyt myös ajatus, mikä on istuimen kohtalo tulevaisuudessa? Monesti mietin henkilöitä, jotka liittyvät istuimiin.

3 TEOKSIEN TAIDEKONSEPTOINTI

Teoksille vahvan kokonaiskuvan antoi luomani mallinnus taidekonseptista. Idea taidekonseptista lähti liikkeelle, kun pyrin lähestymään teosten suunnittelua kaavamaisella tavalla. Kaavamaisuudella halusin teoksiin yhtenäisiä tekijöitä sekä rajauksia. Halusin luoda yksittäiselle teokselle prosessin omaisen suunnittelun, johon tulisivat selkeät suunnat jollakin yhtenäisellä tavalla.

Taidekonseptini varsinainen ratkaisu on teosten mallintaminen 4x4 menetelmällä. Tähän menetelmään on lähtökohdaksi kirjattu valituksi tulleet materiaalit, joten paneuduin ensiksi niihin. Materiaalit valittuani lisäsin mukaan ideointia, josta sain lisää tarvittavia rajauksia. Myös valikoidut esteettiset perusmuodot, sekä Hämeenlinnan kaupunkivisiosta saadut vaikutteet näkyvät 4x4-mallinnuksessa. Jotta konsepti olisi toimiva mietin lisäksi käyttäjiä, uhkakuvia ja aikataulua. Idean jatkuvuuden takaaminen ja harkittavissa olevien riskien hallinnointi kuuluu osana luomani konseptin rakenteen kokonaisuuteen. Prosessimaisessa työskentelyssä testasin konseptia ja lopulta pääsin suunnittelemaan palvelun käyttöä ja kokemusta, sekä dokumentoinnin visuaalisuutta. Nämä yhdessä esiintyvät taidekonseptina, joka antaa suunnan yksittäisen teoksen ideoinnille.

Taidekonseptin vaikutukset ovat hyvin havaittavissa tämän projektin tuloksissa. Teoksien rajaus tässä opinnäytetyössä lukumäärältään vain neljään tuli vahvistetuksi osaksi konseptoinnin avulla. Toki konseptin tuella teoksia tullaan toteuttamaan myös enemmän. Neljän teoksen ideointi ja luonnostelu ovat esitettyinä tulosluvussa. Näistä neljästä teoksesta kahden teoksen osalta saatiin rakennettua dokumentoitavat tuotokset.

3.1 Materiaalit

Tulevien teosten yksi yhtenäinen tekijä on materiaali, eli tässä yhteydessä jäte, jota kutsutaan roskaksi. Roska, joka on löydetty ja kerätty luonnosta. Luontoon se on päätenyt jonkun hylkäämänä. Materiaalien hankinta ei kaupunkiympäristössä ollut kovinkaan vaikeaa, toki omat haasteensa aina löytyi. Materiaalien määrittämisen toteutin paikkakuntaakohtaisella visuaalisella kartoituksella. Myös vertailu taiteentekijöistä antoi suuntaa ja tukea materiaalien valinnalle.

Kuva 7. Luontoon hylättyä tavaraa

”Mitään mihin on kerran pantu työtä ja materiaalia, ilman muuta saisi tuhota ennen kuin on tutkittu, eikä sitä vielä voitaisi käyttää johonkin” (Toivanen, 2017, s. 6, lainaus neiti Siiri Nieminen, *Kansan talous* 1952, nro 19; Lajunen 1994).

Kulkiessani ulkona voin monesti havaita sinne kuulumattomia materiaaleja. Tiedostin monia yleisiä ihmisten piittaamattomuudesta ja välinpitämättömyydestä johtuvia paikkoja, josta saattaisin löytää jätteitä. Työskentelyni alkuvaiheessa kokosin havaintojeni pohjalta yleisimpiä luonnosta löytyviä kierrätettäviä materiaaleja ja mahdollisesti tarvitsemiani materiaalmääriä. Havaintojeni pohjalta tein ratkaisut teoksiin valittavista materiaaleista. Taulukossa 2 olen arvioinut materiaalien saatavuutta, kuntoa ja kokoa. Asteikko on yhdestä viiteen. Luku yksi on huono arvo ja luku viisi hyvä.

Taulukko 2. Materiaalit

Vertailuluettelo		Asteikolla 1-5, jossa suurempi luku kuvaa parempaa sijoitusta			
Aihe/kohde	Saatavuus	Kunto	Koko	Käytettävyys	Muistiinpanot
Lasi	1	4	3	2,67	Pullot, ikkulasit, esineet
Keramiikka	2	3	4	3,00	Asiat, laatat, rakennusmateriaalit
Tekstiili	3	3	4	3,33	Vaatteet, huonekalut, teollisuustuotteet
Paperi	4	2	5	3,67	Sanomalehdet, kirjat, julisteet
Muovi	4	4	4	4,00	Pakkausmateriaalit, esineet
Pahvi	4	3	4	3,67	Pakkauskartonki, kertakäyttö välineet
Metalli	3	5	4	4,00	Kaikki metallit ja seokset
Kumi	2	4	2	2,67	Renkaat
Maatuvat	1	1	2	1,33	Ruuat ja biohajoavat
Kemialliset	1	2	2	1,67	Maalit, liimat, siikoonit, rakennusseokset
Biologiset	4	5	5	4,67	Luonnon omat materiaalit

Saatavuuden mittarina pidin materiaalien löytymistä monista eri paikoista. Materiaalien kunnon kohdalla luonnon, ihmisen tai eläimen vaikutukset löydettyyn materiaaliin näkyvät pisteytyksessä. Materiaalin talteenotto, kuljetettavuus pelkillä lihasvoimilla ja mahdollinen varastointi oli kokoon vaikuttavassa arvioinnissa kriteereinä. Materiaalien saatavuus, kunto ja koko vaikuttivat käytettävyyteen. Käytettävyys eri materiaaleilla oli jonkin verran vuodenaikoihin sidottua. Vuodenaikojen vaihtelu toi joillekin materiaaleille ominaisuuksia ja toisilta taas kadotti niitä. Hyvänä esimerkkinä voi pitää paperia ja kartonkia, jossa massaan vaikuttivat lämpötilat, sekä valitseva ilmankosteus. Toisaalta metallin kohdalla vastaavia ongelmia ei ole.

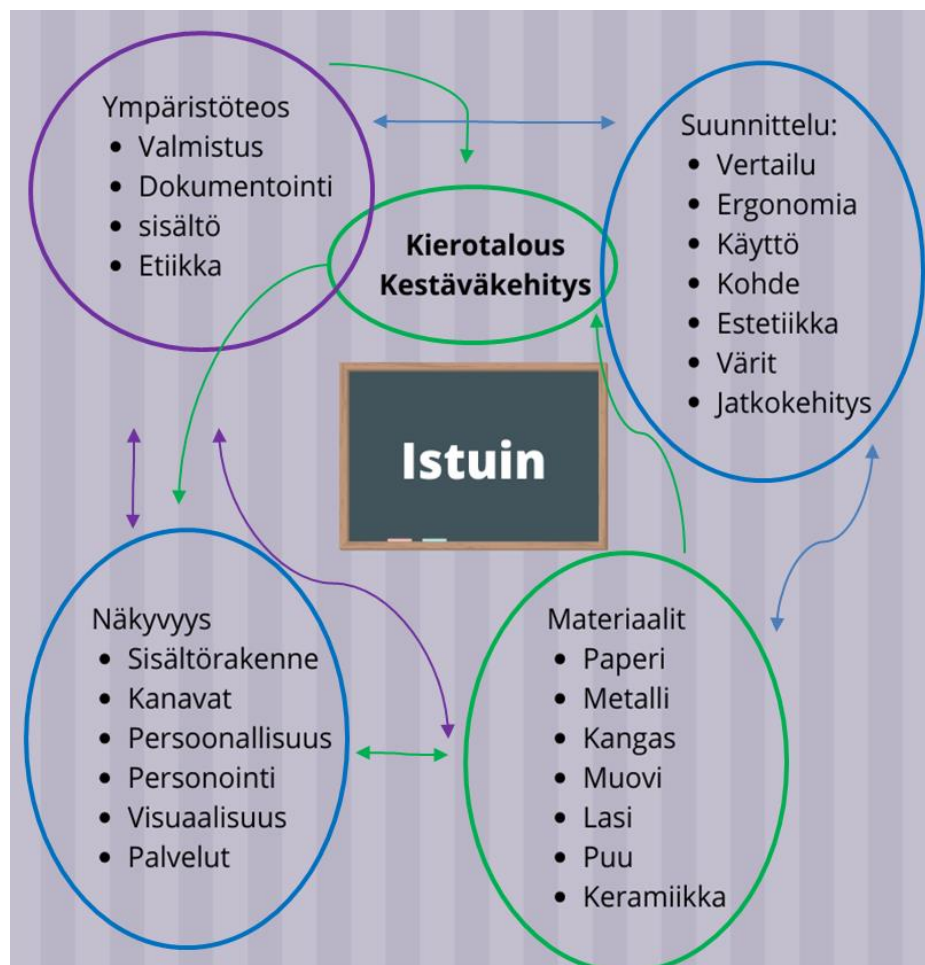
Kuva 8. Löydettyä materiaalia

Teosten käytettävyys istuimina asetti materiaalien käytettävyyteen myös omat rajoituksensa. Ideointivaiheessa tein päätöksen käyttää myös luonnosta löytyviä luonnon omia materiaaleja lisätäkseen teoksiin suhdetta valitsevaan ympäristöön. Myös teoksiin tehtävät rakenteelliset ratkaisut helpottuivat ja saivat tarvittavia lujuuksia. Lujutta tarvitaan tiettyjen materiaalien kanssa mahdollistamaan teoksen istuimelle turvallinen käyttötarkoitus. Luonnosta löytyvät luonnon materiaalit ovat kaikki uusiutuvia.

3.2 Ideointi

Opinnäytetyön ideoinnin lähtökohtana on ollut tavoite rakentaa istuin. Aluksi ideoin mind mapin (kuva 9). Tällöin oli kyse yksittäisen teoksen ja siihen valittavan kierrätysmateriaalin käytöstä prototyyppiasteelle. Materiaalin testaus olisi ollut suuressa osassa tässä toteutuksessa. Testauksien jälkeen olisin saanut arvion materiaalin soveltuvuudesta erilaisiin rakenteisiin. Tällöin rakenteelliset ratkaisut olisivat vaikuttaneet esineeseen ja sen muotokieleeseen. Halu suunnitella ja ideoida eri materiaalien

käyttöominaisuuksia kasvoi. Päätin keskittyä havainnoinnin kautta valittuihin materiaaleihin. Ja tein päätöksen toteuttaa useampia istuimia taiteellisina teoksina.

Kuva 9. Mind map, josta selviää asioiden linkittyminen

Materiaalien kierrätettävyys tekee teoksien uusiokäytön mahdolliseksi, ainakin jollain tasolla. Näin saan mahdollisuuden teosten tuhouduttua tehdä jäljellä olevista materiaaleista uusia teoksia. Toivon jokaisen teoksen kohdalla löytävän jonkin uuden ratkaisun kokeilemisen kautta.

Ensimmäiset istuimet tulevat olemaan niitä prototyyppisiä, joiden pohjalta saan arvokasta tietoa hyödynnettäväksi tuleviin teoksiin. Moni luonnos-, suunnittelu- ja rakennusvaiheen herättämä idea pyritään testaamaan ja mahdollisesti toteuttamaan. Alkuun päätin lähteä tekemään esteettisesti yksinkertaisia muotoja, kuten neliö. Myös teosten koko oli ideointivaiheessa rajattu pieneen, koska tarvikkeet tulisi voida kuljettaa käsin rakennuspaikalle. Vaikka tulos ei olisi niin toimiva kuin ideointivaiheessa vaikuttaa, voin jatkokehittää tulosta uusien teosten muotoon. Jossain vaiheessa toivon teoksien pohjalta syntyvän oikeita teollisia muotoilutuotteita.

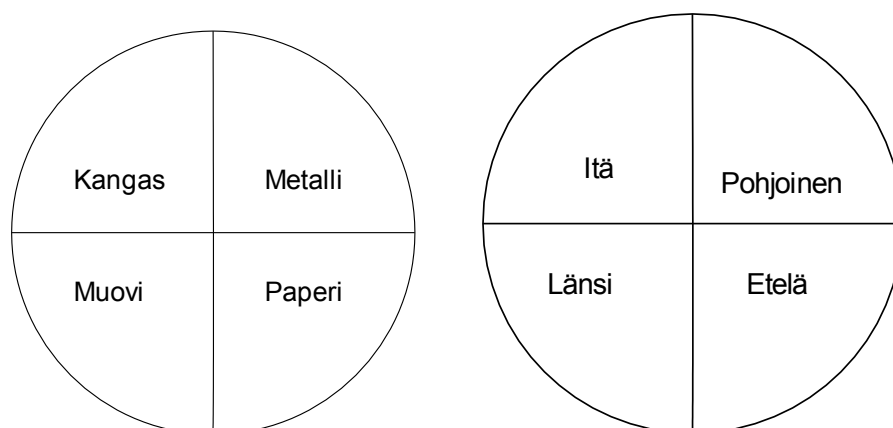
Yksittäisen teoksen ideointiin tulee vaikutteita ympäristöstä ja tilan luonteesta. Otin mukaan ideointiin Hämeenlinnan kaupungin keskustavision 2035, josta mukaan tuli teoksille pääpainoakselit. Toteutan tässä opinnäytetyössä esiteltävät teokset neljään pääilmansuuntaan jaettaviin sektoreihin, jonka napana toimii Hämeenlinnan keskustan tori. Ajankohtaiset asiat ja trendit otan huomioon, varsinkin kun puhutaan dokumentoitavasta toteutuksesta. Työskentelyssäni ideointivaihe antaa konseptilleni asioita, jotka lohkon osa-alueiksi 4x4-menetelmäni.

3.3 4x4-mallinnus

Monesti konseptilla haetaan asiaan ratkaisuun mallia, jota voidaan hyödyntää kokonaisuuden rakentamiseen. Tässä konseptissa haetaan soveltuvuutta monistaa rakenne ja muuntaa se tarvittavien tulosten saavuttamiseksi. 4x4-konseptin tarkoituksena on luova, vakaa ja toteutettavissa oleva malli, jota voi myös käyttää erilaisten ideoiden jalostamiseen. Osa-alueet ovat jaettu niin, että soveltuvuus taiteelliseen kokoonpanoon pystytään suorittamaan.

Konseptoinnin mallinnus neljään on oma havainnollistava ideoiden ja reaali-teettien yhdistämiseen luotu kaava. Luku neljä tuli ideoinnin pohjilta. Huomattuani, että monessa asiassa oli jako neljään mahdollinen. Numero neljästä ja sen matemaattisesta monimuotoisuudesta oli paljon apua valittaessa konseptille rajauksia. Neljä on lukuna kaavamainen ja toistuu monissa muodoissa, kuten neliössä. Kun kohteena on neljä toteutusta, päätin jakaa kaikki osa-alueet täten neljään ja sain luonnostaa jokaista aihetta koskemaan neljä eri kantaa taikka lähestymiskulmaa. Neljä potenssin neljä myös mahdollistaa konseptin laajentamisen yhtälön mukaisesti moninkertaiseksi toteutukseksi. Konseptin tasolla jokaista neljää kerrosta voi muuntaa ja kohdistaa yhden alueen ratkaisemiseksi.

Visuaalisesti konseptin näkyväksi tekeminen mahdollistetaan ympyrän muodoilla ja käyttäen hyväksi niiden jakautuvuutta ja lohkojen tasapuolisuutta. Kun ympyrä jaetaan neljään, jää kullekin osa-alueelle yhtä suuri vaikutus.

Kuva 10. Lohkotut ympyrät

Ideointivaiheessa esille tulleita teoksiin vaikuttavia tekijöitä voidaan käsitellä taulukossa (taulukko 3). 4x4:n ympyrämallinnuksessa jokaiselle yksittäisen ympyrän lohkolle tulee oma selityksensä ja siihen liittyvät taustat taulukosta. Taulukossa voidaan toki miettiä ja todentaa vaikutteita toimimaan yhdessä, mutta ympyrään asettamalla niitä voidaan mallintaa toistensa kanssa. Ympyrän antamalla havainnoinnilla saadaan kaikille neljälle teokselle yhtenäiset lähtökohdat, ja konseptin omaiset suunnat, mutta erilaiset rakenteet.

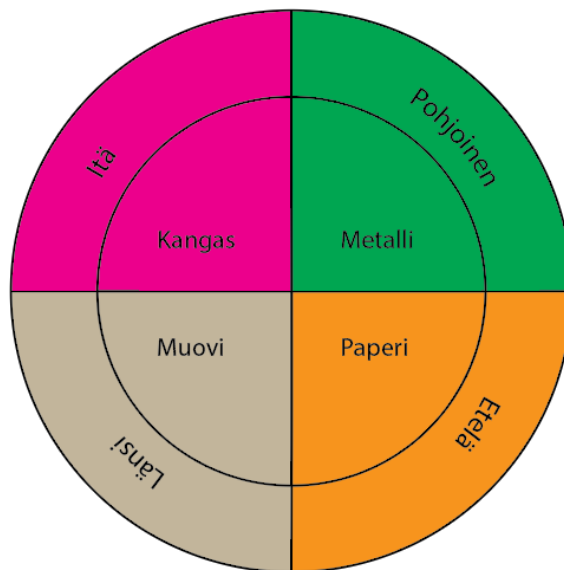
Taulukko 3. Lohkoihin vaikuttavat tekijät

Materiaali	Hämeenlinnan keskustavision 2035		Muoto
Kangas - Käytettävyys - Sidoslujuus - Materiaalien yhteen sovittaminen	Pohjoinen	Historiallinen - Teokseen tai sen ympäristöön liittyviä historiallisia asioita	Pyöreä - Linjakkaita toistuvia linjoja
Muovi - Saatavuus - Elastisuus - Kierrätettävyys	Etelä	Virkistys - Ulkoilu - Makoilu - Rentoutuminen ja oma rauha	Kulmikas - Teräviä- ja suoria kulmia
Paperi - Hauraus - Keveys - Muuntuvuus	Itä	Kulttuuri - Värikäs - Leikkisä - Hetkellinen	Neliö -Symmetrinen
Metalli - Lujuus - Kestävyys - Ajan tuoma patina	Länsi	Kauppa - Muotokieli - Suuntaviivainen - Hallitseva	Lieriö - Tasaisuus

Jokaiselle sektorille tulee myös yhteinen nimittäjä, joka on itse teos. Ympyröiden kokoa muuntamalla ja eri aihealue ympyröitä päällekkäin laittamalla voidaan tehdä kohdennukset näyttävä järjestelmäympyrä. Ympyröitä voidaan pyörittää ja todentaa kokonaisuus, jota lähdetään

toteuttamaan. Näin saadaan aikaan neljä lohkoa, jotka kertovat toteutuksessa käytettävät rajat ja suunnan luonnostelulle.

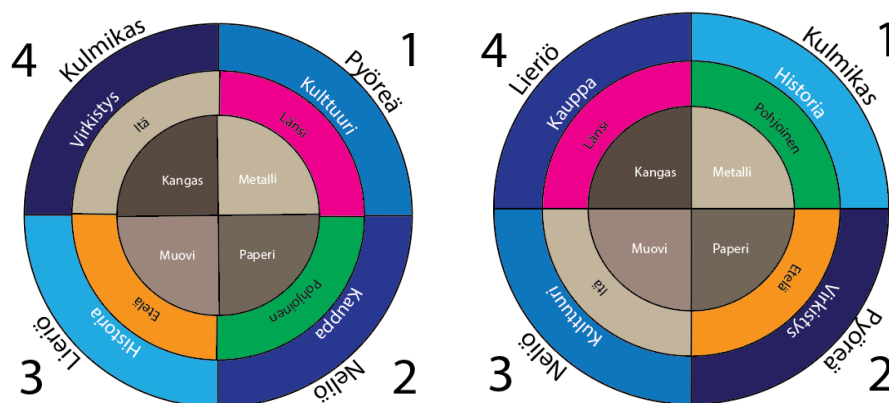
Kuvassa yhdeksän on materiaali konseptin keskiössä, tällöin materiaali on paikallaan pysyvä alue ja muut tekijät ympärillä voivat muuttua.

Kuva 11. Havainnointi, kaksi ympyrää päällekkäin

Jokainen konseptisuunnitelman osa toteutetaan neljään jaon perusteella. Neljään jako tuo tarvittavan erottuvaisuuden käsiteltävien asioiden kohdalta. Tällä konseptilla pystyn mielestäni järjestämään asioita järjestykseen, sulkematta tiettyjä kohtia kuitenkaan kokonaan toteutuksen ulkopuolelle. Vain yhtä valinnaista vaikutteen muuttaminen taulukossa antaa kokonaisuudelle uuden lähestymiskulman ja voi täten tuoda ratkaisun teoksen toteutukseen. Jos ratkaisua ei pystytä olemassa olevilla vaihtoehdoilla toteuttamaan, tulee vaikuttavat tekijät kirjata uudelleen.

Neljä kohtaa neljästä antaa tarvittavan määrän tuloksia käytettäväksi teosten toteuttamiseen eri rajauksilla. Käyttäen myös sektorien välimuodot, eli antaen jostain aiheympyrästä rajaavaksi osa-alueeksi kaksi näkökantaa saadaan vielä suurempi määrä toteutettavia vaihtoehtoja. Näiden tulosten valossa konseptin tuomat lähtökohdat teosten luonnosteluun ovat hyvin laajat. Luomani 4x4 taidekonseptin mallinnuksen tarkoitus on antaa suunta ja ilmentää parhaat mahdolliset yhtälöt yhteen sovittamalla vain lohkotut asiat. Konseptin ympyrät mahdollistivat myös tulevien teosten tarinoiden selkeän suunnan.

Kuva 12. Valmiita ympyröitä vertailussa, kun niitä on liikuteltu suhteessa toisiinsa

3.4 Konseptin uhkakuvien määrittely

Miten voin varmistaa, että asiat toimivat parhaiten suunnittelemani tavalla? Mitä asioita minun kannattaa miettiä tai jättää miettimättä, jotta taidekonseptista tulisi toimiva? Ovatko teokset kokijalleen kohdennettuja niin, että haluamanlaiseni lopputulos olisi helposti havaittavissa? Voiko konseptin palveluja laatia ilman uhkakuvia, vai tuleeko minun ottaa jokainen mahdollisuus vastaan uhkakuvana?

Uhkakuvat konseptille tulivat esille aika selkeästi. Uhkakuvat määrittelin, koska halusin varmistaa konseptin toteuttamiskelpoisuuden. Lisäksi uhkakuvien miettimien tuo teosten luonnosteluun mahdollisia tarpeita. Moni uhka on konseptista riippumaton ja niiden ehkäisemiseksi voi yrittää löytää ratkaisuja. Toki uhkakuvien minimointi on tietyllä tasolla tarpeellinen, mutta ei välttämätön. Jos jokin uhka koetaan liian suureksi hyötyyn nähden, voidaan siihen liittyvät asiat suunnitella uudestaan tai jättää kokonaan pois konseptista. Uhkille tein omat luokittelunsa.

Mielestäni parhaiten saan selville asioiden vaikutuksen laatimalla niistä taulukon (taulukko 4) ja antamalla vaikutuksille arvot, joista selviää kokonaisuuden kannalta suurimmat riskit. Arviointini tulee perustumaan omiin näkemyksiini ja yleisesti havaittuihin sidonnaisuuksiin. Riskit on arvioitu asteikolla 1-4, näin suurempi luku kuvaa suurempaa riskiä. Uhka voi tarjota myös konseptoinnin vaiheessa mahdollisuuden todentaa virheellisiä ajatuksia.

Taulukko 4. Uhkakuvat

Uhkakuvat	Kokemukset	Kriteerit	Riski (1-4)	Ratkaisut
Aika	Liian tiukka aikataulu	Monesti esillä	3	Joustaminen ja oikea ajoitus
Budjetti	Riittääkö arvio	Tärkeä jos tulee tarvetta	3	Kohdennetaan tarvittaessa
Ilkivalta	Tulee tapahtumaan	Tietoinen riski	2	Tehdään yksinkertaista
Terveys	Omissa hyvinvoinnin rajoissa	Persoonallinen	2	Elä terveellisesti
Ympäristö	Muuttuvat tekijät	Avoin tila	4	Pyritään minimoimaan suunnittelulla
Omistajuus	Joku varastaa idean ja kunnian	Ei voi sulkea pois	1	Oma tunnistettava sisältö
Luvanvaraisuus	Laajemmassa mittakaavassa voi ilmetä tarvetta	Sääntö suomi	1	Tarpeen vaatiessa toimitaan ohjeiden ja määräysten mukaan

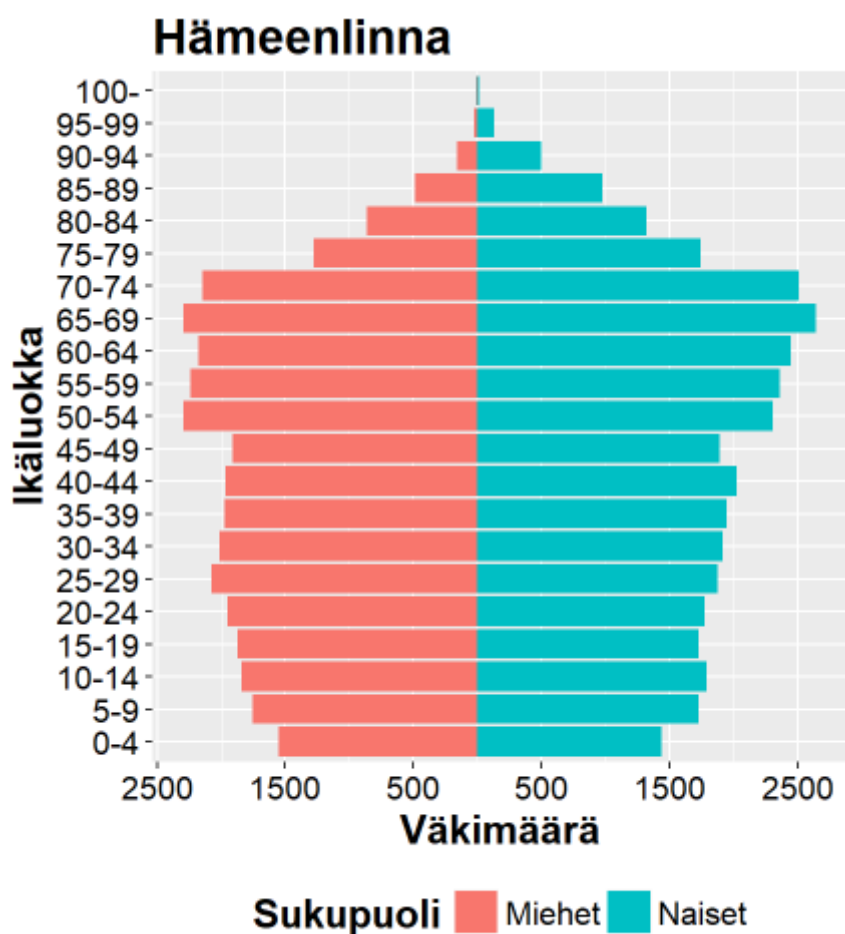
3.5 Teosten kohderyhmä

Kohderyhmä, tai vuoropuhelua kokeva käyttäjä voidaan pyrkiä määrittelemään yleisesti kohteen ympärillä olevan tilan ja sen käytön avulla. Ideana kuitenkin tarjota kaikille ihmisryhmille kokemus ja toteutuksien tarjoama ajatus kestävän kehityksen ympärille. Kohderyhmien välinen eroavaisuus tuo mielestä hyvän haasteen ja mahdollistaa monenlaisten variaatioiden luomisen. Konseptin jalostamisen käyttäjäryhmien välille tulee olla mahdollinen.

Miten päädyn vertamaan kaikkia kaikkiin? Tässä kohtaa tulen käyttämään paikallisesti saatavilla olevia tilastoja väestön ikä ja sukupuolijakaumasta. Näin saan kuvan alueellisesta väestönrakenteesta, jolloin voin segmentoida käyttäjäryhmiä ja luoda kuvitteellisen kohdehenkilön.

Hämeenlinnassa väestönrakenne on ikääntyvä, jolloin mahdollinen kävijä on siis yli 50 vuotias henkilö. Oletetun käyttäjäryhmän varsinainen kohteen käyttö voidaan personoida henkilöihin, jotka ulkoilevat.

Taulukko 5. Hämeenlinnan ikäjakauma (Hämeenlinnan kaupunki,2018)

3.6 Aikataulu

Projektin aikataulu ja siinä pysymisen rakensin ideoinnin perusteella kesällä 2019. Aikataulu osoittautui liian tiukaksi ja luovuin siitä. Tästä oppineena laadin ajankäytön uudelleen 4x4-mallinnuksen antamien rajoitusten pohjalta työskentelyyni teosten parissa. Aikataulu (taulukko 6) on laadittu kalenterivuodelle ja se on jaettu kuukausitasolle. Ajankäyttöä kuvaaviksi teemoiksi valikoitui teoksen neljännesvuosittainen rakennusaika, koko (materiaalin tarve), sisältö (onnistunut dokumentointi) ja olemassaolo (teoksen mahdollinen ehjänä pysyminen). Nämä neljä ajankäyttöä sovitin yhteen ja tein uuden aikatauluni.

Materiaalien ajankohdan määritin teoksen materiaalien vaativuuden mukaan. Jotkin toteutukset vaativat tietyn vuodenajan toteutuakseen. Kokoon, eli materiaalin määrään vaikutti sen laadullinen saatavuus vuodenaikaan nähden. Sisällöllä tarkoitetaan kullekin teokselle asetettujen dokumentoitavien asioiden täyttymistä. Sisältöön siis vaikuttaa teosten materiaalien käyttäytyminen ja teoksen mahdollinen olemassaoloaika.

Olemassaoloon puolestaan vaikuttaa teoksissa käytettävien materiaalien kestävyys ja toimivuus vuodenaikoihin nähden.

Kokosin taulukkoon kuukausittain käytettävissä olevat ajat, määrittelyn, ideoinnin ja kokeilujen, sekä tiedossa olevien muuttujien kautta. Loin mielestäni selkeän toteuttamiskelpoisen aikataulun konseptin osalta kohdennettuna yksittäisiin teoksiin. Strategisesti tärkeimmät ja haastavimmat konseptille ajoittuvat ajalliset osat myös todennettiin. Tärkeimmistä ajankohdista nostaisin esille kesän. Suurin materiaalien hankinta ja teosten dokumentointi sijoittuu kesälle.

Taulukko 6. Aikataulut teoksittain

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
1												
2												
3												
4												

	1	2	3	4
Aika	6-9	9-12	1-3	3-6
Olemassaolo	1-12	1-12	12-4	5-9
Käyttö	1-6	6-9	5-11	1-12
Sisältö	7-11	1-12	2-4	5-7

Taulukko 7. Strateginen aikataulu

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Aika												
Käytettävyys												
Sisältö												

3.7 Prosessi

Teoskohtainen työskentelyprosessi alkaa palaten ideointiin ja mallinnuksessa esiin tulleisiin lohkottuihin rajauksiin. Näistä seuraa jokaisen teoksen yksittäinen ideointi ja luonnostelu. Prosessi kulkee strategian tuomin vahvuuksin. Antautuminen luoville ajatuksille tuo teoksien luonnoksiin rajuja visioita.

Varsinainen teosten valmistaminen tulee olemaan aikataulutettua. Teosten valmistus alkaa materiaalin hankinnalla. Materiaalien keräys toteutetaan havaintojen perusteella. Ensiksi kerätään tarpeellinen määrä materiaalia mahdollisia testauksia varten. Testaaminen voi myös tapahtua teoksen valmistuksen yhteydessä. Teoksiin tarvittavan materiaalin määrä todennetaan luonnosteluvaiheessa tai vaihtoehtoisesti sopivan yksittäisen suuremman materiaalin löytyessä. Oli myös syytä tehdä varasuunnitelma sille, mikäli materiaali katoaisi löydettyistä kohteista. Materiaali tullaan siis

myös varastoimaan, kun kunnoltaan ja kooltaan sopivaa materiaalia löytyy. Ylimääräiseksi todettu ja teoksiin sopimaton kerätty materiaali kierrätetään.

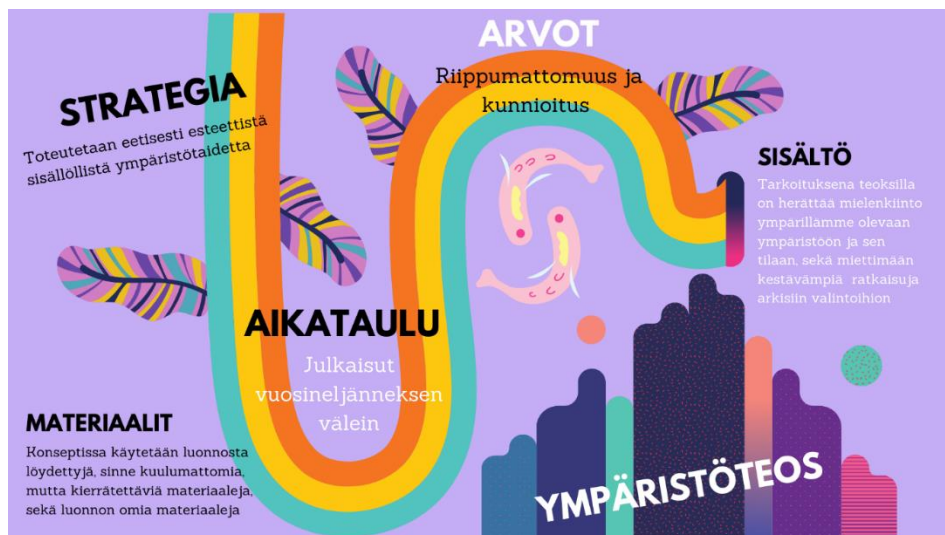
Kaikkiin teoksiin pyritään tekemään mahdollisimman paljon teoksen rakentamiseen vaikuttavia asioita valmiiksi etukäteen. Osa teoksista kootaan lähes valmiiksi muualla ja osa joudutaan rakentamaan kokonaan paikan päällä. Teosten pystyttäminen luontoon valittuihin paikkoihin on jaettu neljännesvuosittaisiin lohkoihin. Teoksen rakennusvaiheet on laadittu lohkojen sisälle. Tällöin tavoitteena on saada yksi teos pysyvästi paikalleen ja valmiiksi kolmen kuukauden välein.

Teosten sijainti saa maantieteelliset suunnat 4x4-mallinnuksessa. Sijaintiin vaikuttaa suurelta osin teoksen sopivuus ja hallitsevuus suhteessa ympäröivään luontoon. Myös valmistusmateriaalin saatavuus sijainnin läheltä tulee huomioida. Materiaalin kierrätykselliset asiat teosten purkuvaiheessa tulee myös huomioida niin, että sijainti ei aiheuta kuormitusta tai vaaraa ympäristölle.

Dokumentoimalla teokselle tarpeelliset sisältötyypit toteutetaan ideointi ja valmistusvaiheissa, ja kun teokset ovat valmiit. Näihin vaikuttavat suurelta osin vuodenajat ja ne toteutetaan laaditulla aikataululla. Alustana prosessien hallinnassa tullaan käyttämään Microsoftin Teams- ja Planner-sovelluksia, nyt kun projektin koko kasvaa opinnäytetyön valmistuttua. Prosessinomaista työtä tullaan tekemään niin teosten yksilötasolla, kuin taidekonseptin laajuudessa kalenterivuoden ympäri.

Strategialla pyrin saavuttamaan päämäärän ja se tuo samalla selkeyttä projektiini. Projektilla tarkoitan tässä kohdassa opinnäytetyötäni. Strategiani pitää sisällään projektin lähtökohdan, eli materiaalit. Mukana on aikataulu ja luomani arvot, sekä sisältö dokumentointiin. Nämä strategiassa määritetyt rajaukset eivät saa rajoittaa mahdollisia tarvittavia muutoksia taidekonseptissani.

Strategia määrittää mielestäni projektilleni osittain viitekehysten, jossa toimitaan. Näin idea konseptin kautta valmiiksi teokseksi toteutuu myös strategiaksi. Strategian laatimisen jälkeen jää vielä mahdollisuus muuntautua, suhteuttaa ja toteuttaa jatkumoa. Strategian kuvaan suunnitelmakokonaisuudella, joka vastaa prosessin kaavamaista kulkua.

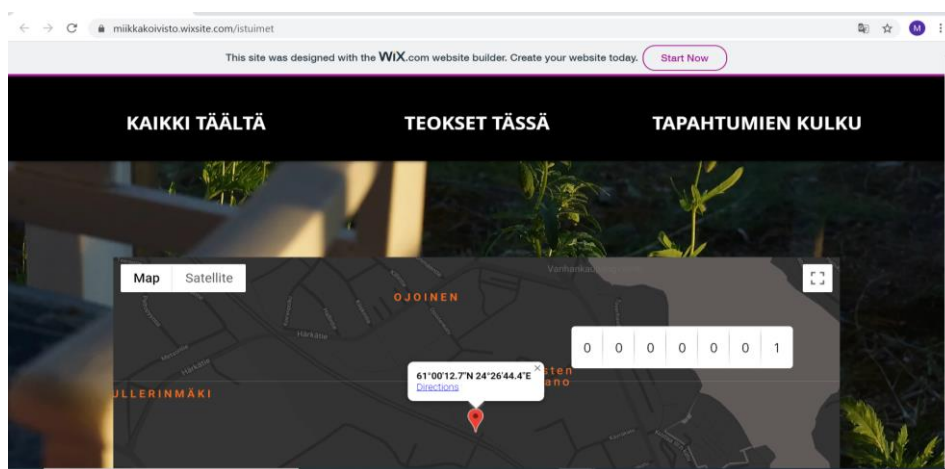

Kuva 13. Strategian kuvaus

3.8 Dokumentointi ja näkyvyys

Vaikka teen projektiluontoisesti tämän opinnäytetyön ja työskentelyn, niin tämän on tarkoitus olla vasta alku. Pidemmälle tähtäävät suunnitelmat tuovat mukanaan monia vaiheita ja teoksia. Näiden dokumentointi kuvin, äänin ja sanoin kuuluu osaksi rakentamaani taidekonseptia. Tarkoituksena on dokumentoida materiaalia mahdollisimman paljon ja jakaa siitä osa aluksi verkkosivuillani. Verkossa on monia alustoja ja rakenteellisesti hienoja tapoja näyttää teoksiani ja työskentelyäni portfolion omaisesti.

Olen rakentanut portfoliotani varten verkkoon omat internetsivut. Näiden sivujen sisältöä ja rakennetta olen ideoinut ja toteuttanut opinnäytetyön yhteydessä. Verkkosivuilla esitellään teosten ympärille tueksi rakennettavia sisältöjä kuten tarinoita, kuvia, videoita ja aktiviteetteja.

Kuva 14. Kuvakaappaus teosten internetsivuilta

Taidekonseptin ideana on palvella sekä tekijää että käyttäjää parhaalla mahdollisella tavalla. Teosten luona kävijälle tarjotaan mahdollisuus

tutustua teosten ympärille rakennettaviin julkaisuihin, sekä niiden sisältönä toteutettaviin oheismateriaaleihin. Julkaisujen avulla pystytään keräämään tarvittaessa hyödynnettävää dataa, mutta sen analysointi ei ole projektin alkuvaiheessa tarkoituksellista.

Teokseen tutustumisesta saadun kokemuksen toivotaan tulevan palautteena teosten tekijälle niiltä osin kuin kukin sen haluaa toteuttaa. Mahdollisuudet tähän toteutetaan viimeistään sosiaalisten medioiden muodossa. Näiden palautteiden toivotaan ajavan ajatukset takaisin ideaan. Idea voi jalostua näin uudeksi konseptiksi tai palveluksi. Kävijöiden kokemukset ohjaavat varmasti taidekonseptia tulevaisuudessa.

Dokumentoinnissa voidaan pitää geokätköt -palvelua hyvänä esimerkkinä. Sovellusten käytössä ja konseptin kehityksessä on paljon sitä mihin voisin pyrkiä. Geokätköissä aktivoidaan käyttäjä liikkumaan luonnossa ja etsimään koordinaattien avulla kätköjä. Kätköt, sekä niihin kohdennetut ohjeet ovat monimuotoisia ja kaikkien käytettävissä. Kätköjen laatimisessa ja etsinnässä hyödynnetään kartastoja ja kokonaisuus toteutetaan GPS-satelliittipaikannuksen avulla. Käyttäjät ovat aktiivisia ja kehittävät itse uusia tapoja kätköjen kätkemiseen ja sijaintien löytämiseen. Palkintona on löydettyjen kätköjen rekisteröinti omalle tililleen, sekä kätköön. Tällöin sekä tekijä että teoksen kävijä saavat hyödyn. Toiminnan mahdollistaa verkkoon luotu palvelu, jossa on toteutusten ympärillä paljon materiaalia. Tämänkaltaiset palvelut ja käyttäjät ovat varsin varteenotettavia vertailukohtia taidekonseptilleni ja sen käytölle.

Taidekonseptini dokumentointia suunnitellessani mietin käyttöönotettavia värimaailmoja ja verkkoalustoja. Verkkajulkaisuissa tullaan käyttämään yhtenäistä visuaalista ilmettä, joka tulee olemaan minimalistien. Värimaailma tulee suurelta osin dokumentoiduista kuvista. Visualisointi pitää sisällään myös viestintää, sekä markkinoinnillisia näkökulmia.

Teokset ovat itsessään suurin visuaalinen toteutus ja viestintä alkaa niistä. Teosten tarinointi liittyy vahvasti teoksen kokemiseen. Teosten läheisyyteen ei ole tarkoitus tehdä teoksesta kertovaa esitettä. Teosten yhteyteen on tarkoitus kuitenkin luoda maamerkki, joka yhdistää paikan teokseen. Ideana on esimerkiksi QR-koodilla varustettua keraaminen- tai betoni-laatta, joka jäisi paikalle teoksen kadottua.

Teossarjan värimaailman kokoaminen tullaan toteuttamaan päävärien valinnalla. Pääväri määrittyy teoksen lähtökohdista, materiaaleista ja sijainnista. Jokaisen teoksen yksittäinen pääväri tulee luomaan yksilöllisen teeman ja tunnelman jokaisen teoksen dokumentointiin. Teoksien värimaailma ei ole valmis tämän projektin lopussa, vaan ne tulevat määritellyiksi vasta, kun ainestoa on kasassa enemmän.

Kuva 15. Maalattua puutavaraa

Miten erottua joukosta, kun varsinkin verkossa tietoa on paljon tarjolla ja monesti joutuu miettimään lähdekriittisesti tarjolla olevaa sisältöä. Sisältönä tulen tukeutumaan tarjolla oleviin todennettuihin faktoihin, mutta esitystapani pyrin toteuttamaan niin että se tuo persoonallisen näkemyksen asioihin. Personallisten visuaalisointien toteutus, sekä niiden ympärille luotavien ajatusten toivotaan antavan konseptille tarvittavan edun erottautua valtavirrasta.

Kohdentaminen taidekonseptilla yksilön tarpeiksi sopivaksi tulee toteuttaa niin, että jokainen käyttäjä tuntee teosten antavan jotain kokijalleen yksilön tasolla. Personoinnin räätälöinti tulee olemaan suurelta osin kokijan elämyksellisellä tasolla. Tarkoitus on herättää ajatuksia tietyistä ympäristöömme liittyvistä asioista, jotka voivat koskettaa eri kohdehenkilöitä eri tavalla. Tämä kaikki tullaan toteuttamaan opinnäytetyön ulkopuolella.

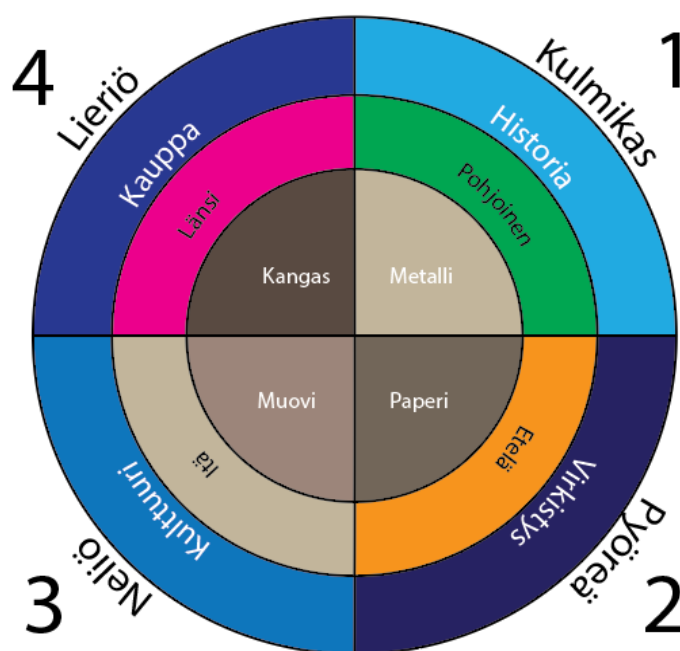
4 TEOSSARJA

Päämääränä opinnäytetyössä on toteuttaa teossarja ja tuloksena voin pitää konseptin pohjalta tehtyjä fyysisiä teoksia. Kerron tässä työssä esiteltävien teosten prosesseista ja niihin liittyvistä mahdollisuuksista, sekä haasteista. Tavoitteena oli neljän teoksen sarja, ja näistä kaksi rakennettiin ja esitellään opinnäytetyössä. Kaksi muuta on ajoitettu valmistuvaksi myöhemmin. Tulen kuitenkin esittelemään teoksien ideoinnin.

Teosten dokumentointia esitellään osittain tässä opinnäytetyössä. Teoksista tuotettuja sisältöjä ja tarinoita ei esitellä. Kuvat teosten valmistusvaiheista ja valmiista teoksista esitellään, jotta havainnollistettavissa olisi kokonaisuus mikä konseptoinnilla rakennettiin.

Teokset ovat helposti havaittavissa ympäristöstään. Teosten muotokieli on pyritty toteuttamaan niin että käyttäjän on helppo havaita teosten istuimen istumismahdollisuudet. Tässä työssä ei ole tarkoitus kuitenkaan kerätä dataa käyttäjistä ja heidän käytöksestään kohdatessaan jonkin yksittäisen teoksen. Tässä opinnäytetyössä esiteltävät teokset toteutetaan 4x4-menetelmän antaman tuloksen pohjalta. Tulokset havaittavissa kuvassa 16.

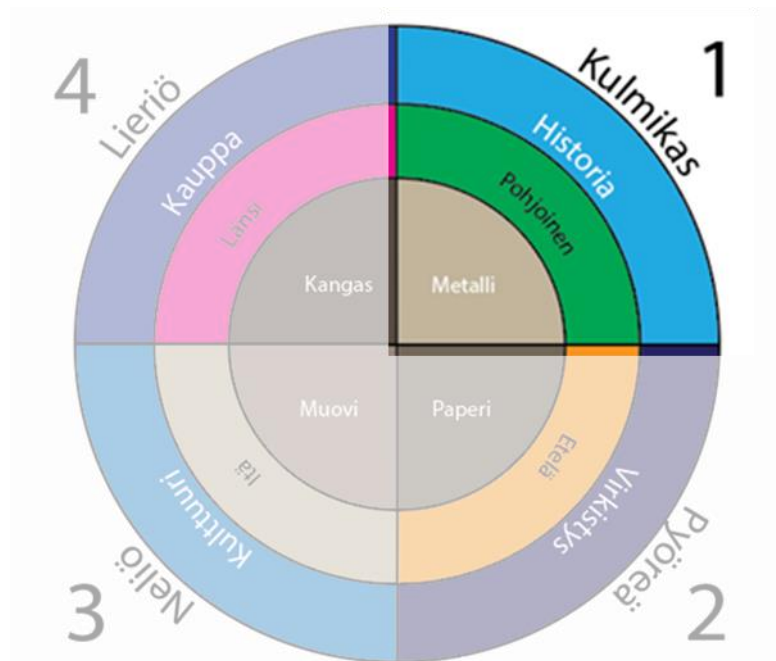
“Kauneus on filosofinen, esteettinen ja myös kulttuurista riippuva käsite, jonka voi katsoa kuuluvan elämisen arvoihin. Oli sitten kyse luonnon elämyksistä tai taiteen, kauneus on riippuvaista myös ihmisestä, sen koki- jasta. Kukin antaa kauneudelle omat merkityksensä.” (Marja-Terttu Kivirinta, 2007, s.47, lainaus Kaarina Kaikkonen)

Kuva 16. 4x4-menetelmän antamat suunnat ja rajat teoksille

4.1 Istuin 1

Ensimmäisen teoksen materiaaliksi valikoitui metalli. Jouduin miettimään metallien suurta määrää ja toteamaan materiaaliksi kelpaavan kaiken metallin, rajaamatta sitä tiettyyn laatuun. Metallin on hyvä esimerkki kierrätettävästä materiaalista, sen laatu ei huonone kierrätyksessä ja sitä voi kierrättää lähes loputtomiin.

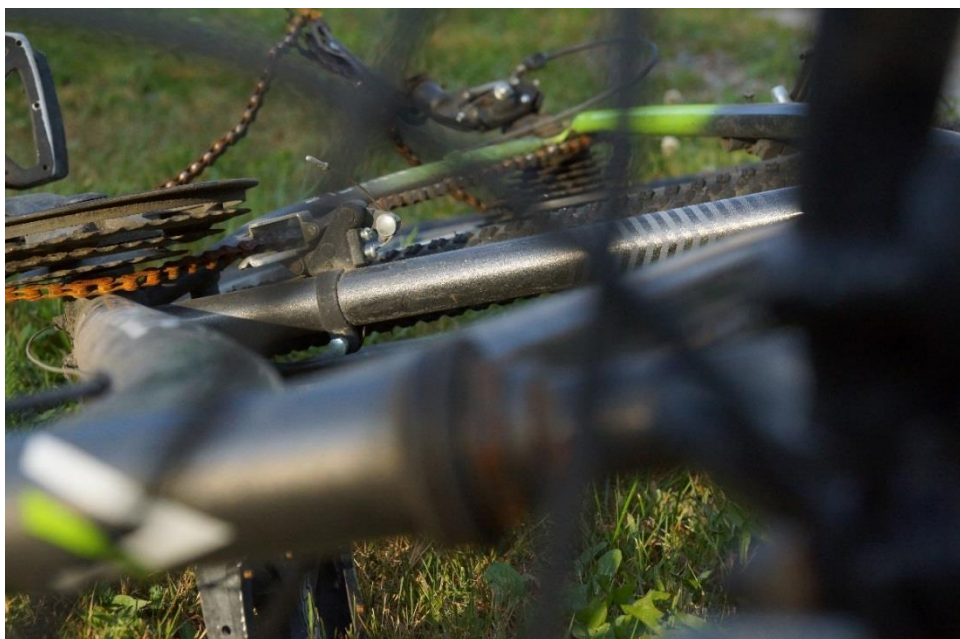
Kuva 17. Mallinuksessa teoksessa yksi toteutettavat asiat vahvennettuna lohossa

Metalleja on lukematon määrä ja käyn läpi yleisesti materiaalin soveltuvuuden omaan työskentelyyni, sekä lopputulokseen. Metallin on materiaalina monimuotoinen, helposti saatavilla ja kierrätettävissä. Yleisesti monet metalleista valmistetut tuotteet ovat kestäviä ja pitkäikäisiä. Niiden korjattavuus on tehty mahdolliseksi. Kiertotaloudellisesti niiden elinkaaren käyttöön löytyy monia mahdollisuuksia. Tarina teoksen ympärille on myös mielenkiintoinen koostaa.

Metallia on monessa muodossa usein käytössä arkipäiväisissä toiminnoissa. Sen välttämättömyys arjessa on omaa luokkaansa. Materiaalien käytön ja suuntautumisen puolesta metallia ei voi välttää. Materiaalia löytyy vielä paljon luonnosta, mutta onneksi monia metallisia asioita yritetään ja halutaan nykyään kierrättää kustannuksellisista syistä.

Metalli antaa sarjalleni sen kovimman ja kylmimmän teoksen tunnun. Metallin eloa ympäristössä olisi myös mielenkiintoista seurata pidemmällä aikajänteellä ja havainnoida siihen tuoman ajan patinan vaikutusta teoksen estetiikkaan. Metallinen teos on varmasti myös pitkäikäisin, jos se saa olla rauhassa. Teoksen toteutettava koko tulee olemaan pieni.

Metalliromu mitä löysin, on monelle arkinen käyttöesine. Pyörästä on moneksi ja sen hyödyllinen arvo suhteessa kuormittavuuteen on loistava. Jos pyörä on suunniteltu ja toteutettu oikein pyörän käyttöikä ja sen hyötysuhde ovat suuria. Se vähentää liikkumisen päästöjä ja on vertaansa vailla korjattavuutensa ansiosta. Pyörien rungot ovat lähes poikkeuksellisesti jotain metalliseosta, kuten myös suurin osa muista osista. Lisäksi pyörästä löytyy muovia ja kumia. Pyörä oli siis oiva valinta. Niitä löytyy paljon hylättyinä ja huonokuntoisina luonnosta. Pyörä, jonka löysin, kuului myyntikampanjaan. Pyörää on annettu kaupan päällisenä ostojen lisäämiseksi kyseisestä myymälästä.

Kuva 18. Löydetty pyörä

Kauppa antaa ymmärtää pyörän olevan jopa arvokkaampi kuin monet siihen linkitetty myytävät tuotteet. Pyörän käyttöarvo on suuri, mutta materiaalien, sekä teknisten osien valinnassa ja suunnittelussa on pyritty säästämään rahaa. Nämä säästöt näyttäytyvät pyörän käyttöiän alenemisena. Huolto ja korjaus on tehty lähes mahdottomaksi standardiosien välttelyllä, tehden tavarasta turvattoman kertakäyttöesineen. Todettuani pyörän korjaukelvottomaksi, päätin käyttää sen tarjoamat materiaalit teokseeni.

Lähtökohdat olivat siis rajatut. Suunnittelussa lähdin hahmottelemaan osien muotojen hyödyntämistä, ottaen huomioon niiden koon ja muunneltavuuden. Metallille oli konseptointivaiheessa määräytynyt kulmikas muoto. Päätin siis purkaa kaiken mahdollisen yksittäisiksi osiksi saaden toteutuksen mahdollistavat osat eriteltyä. Tarkoituksena oli saada käytettyä kaikki kiinni olleet osat uudelleen teoksen ollessa valmis. Osien muotojen takia päätin aloittaa ideoinnin tekemällä suurimmista osista pienoismallit rautalangasta tuoden näin esille materiaalin tuntua ja ominaisuutta paremmin. Itsessään pyörä antaa jo valmiuden istuimelle siinä olevan satulan

myötä, mutta halusin rakentaa kokonaisuuden niin että katsoja saa mietittäväkseen alkuperäisen esineen kunkin osan funktion.

Kuva 19. Valmis teos, lähtökohtana materiaali metalli

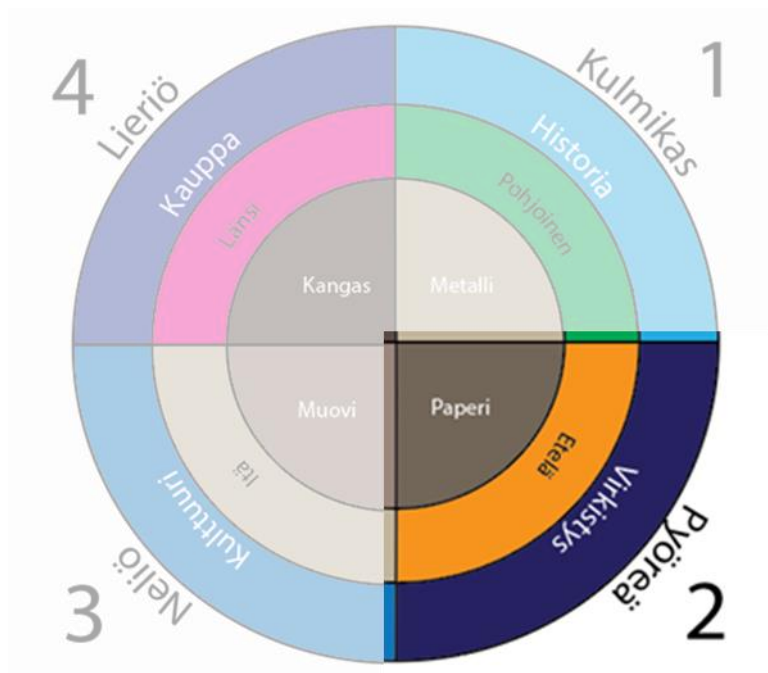
Istuimen sijoitteluun ja sijaintiin vaikutti suurelta osin sen symbioosi vierellä olevaan moottoritiehen. Väylä, jossa kulkee päivittäin suuret määrät kyseistä materiaalia. Materiaalia, joka liikkuu ja liikuttaa. sillä on yleensä tiedossa oleva päämäärä ja matkaa taitettavana. Vaikka metalli kestääkin suurimmat sään ja ympäristön vaikutukset, on se mielestäni tämän kaltaisella sijoittelulla teoksistani riskialttein. Metallisiin esineisiin, varsinkin käytösesineisiin, johon pyöränrunko lukeutuu, kohdistuu helposti ohikulkijan huomio. Mahdollisuus varkauksille ja sabotaasille on korkea. Vaikka sijainti on meluinen, voi siinä mielestäni päästä sinuiksi ajatustensa kanssa ja pysähtyä. Istuimesta avautuva näkymä on hyvinkin paikallinen ja historiallinen ja se sopii mielestäni vastapainona erittäin hyvin teemaan. Hämeenlinna näkyy hienosti luonnon takaa ylväänä maamerkinä. Istuin on sijoiteltuna niin että katselusuunta on kaakkoon. Tarkemmat koordinaatit 61°00'12.7"N 24°26'44.4"E (61.003528, 24.445667) Google maps koordinaatit: 2C3W+C7 Ojoisten kartano.

Kuva 20. Istuin 1 ympäristössä

4.2 Istuin 2

Toisen istuttavan teoksen materiaalisena lähtökohtana toimi paperi. Paperiksi lasken myös pahvin, jolloin luonnosta löytyvän materiaalin määrä kasvaa huomattavasti. Paperi on yksi kierrätetyimmistä materiaaleistamme, mutta osa siitä päättyy ikävä kyllä joka tapauksessa luontoon. Luonnossa paperin maatuminen kestää paperin laadusta riippuen alle vuodesta jopa viiteen vuoteen (Kaleva, 2014). Konseptoinnin yhteydessä määritetyt suunnat ja rajat ovat luontaisia ja helposti toteutettavia paperin kohdalla. Konseptointi antoi hyvän tuen valintojen muuntamiseen ideasta valmiiksi teokseksi.

Kuva 21. Mallinuksessa teoksessa kaksi toteutettavat asiat vahvennetuna lohkossa

Kuljen paljon pyörällä ja lähes päivittäin tulen kulkeneeksi suurimpien teiden ja niiden liittymien välittömässä läheisyydessä. Se mitä kumirenkailla matkustava henkilö on ravittavakseen edellisellä tauollaan hankkinut, löytyy pakkausmateriaalien muodossa osittain teiden varsilta. Pahvisia mukeja tuntuu tipahtelevan teiden varsille todella paljon ja yleisesti niiden kyljistä saa selkeän kuvan mistä ne ovat peräisin. Hankittu materiaali teokseen koostui siis pääsääntöisesti kulkumatkojen varrelta löytyneistä ja kerätyistä pakkausmateriaaleista. Näitä olivat ihmisten luontoon heittämät ja hylkäämät kierrätyskelpoiset paperiset ja pahviset tuotteet.

Paperia on siis saatavilla suhteellisen paljon ja vaivatta. Toki paperien laatu sekä puhtaus vaihtelee suuresti sijainnin ja löytöajan mukaan. Paperista on mielestäni hauska työstää rajattomasti uusia innovaatioita ja sen muovatavuus yhdessä muiden materiaalien kanssa tekee siitä loistavan materiaalin tähän teokseen.

Kuva 22. Löydettyä ja kerättyä paperia

Inspiraatiota toteutettavalle teokselle sain kotiloista ja niiden hienosta asumuksesta. Kotiloiden kuori tarjoaa suojaisen muodon ja muistuttaa hie-man jäävuorta, joka taas tulee tässä kohdassa liittymään osaksi tarinaa. Muodon rakenteellinen haastavuus suhteessa käytettävissä oleviin materiaaleihin piti yrittää ottaa huomioon toteutuksessa. Kaarevat ja pyöreät muodot loisivat varmasti hienon ja näyttävän kokonaisuuden, mutta millä se olisi mahdollista luoda? Mikäli mahdollista, nuoret puunrungot tulisivat toimimaan runkona. Rakennetta piti päästä testaamaan ja materiaaliin tutustumaan. Parhaaksi ajankohdaksi osoittautui loppukesä ja alkusyksy.

Huomioni kiinnittyi tienvarsien ja varsinkin suurten kiertoliittymien penkeiden harvennuksiin. Harvennuksissa nuorta pensasmaista taimikkoa rai-vataan, eli sahataan tyvestä poikki. Noin 3-4 sentin paksuiset puun voisivat olla hyvä taipuisa ja kestävä rakenteen materiaali.

Kuva 23. Teoksen runko tehtynä pensaiden oksista.

Teoksen rakentaminen venyi liian myöhäiseen vuodenaikaan, ja ensimmäiset pakkaset olivat päässeet kuivaamaan puita jo hieman vaikuttaen niiden taipuisuuteen. Tässä kohtaa aloin miettimään muita rakenteellisia variaatioita ja mahdollisuuksia toteuttaa kyseinen teos. Rakennelman työstäminen vaati hieman luovuutta, mutta sain teoksen rungon rakennettua suunnitelman mukaan. Teoksen vuoraaminen paperilla vaati mielestäni massan. Luonnosta löytyneen materiaalin laatu ja likaisuus hieman epäilytti. Päädyin tekemään pinnasta monikerroksisen säiden antaman aikataulun myötä.

Ensimmäinen vuoraus tapahtui keräämilläni paperi- ja kartonkikiroksilla pingottaen niitä rungon väleihin. Näin yritin saada suurimmat raot peitettyä kovin aukkoisesta rungosta. Vuorauksen ei ole tarkoitus peittää koko runkoa. Tähän ensimmäiseen kerrokseen tulevat tuotteet jäämään siinä kunnossa ja niillä tunnisteilla kuin ne löytäessä olivat. Löydetyn monimuotoisen ja kattavan paperisen pakkausmateriaalin ja kartongin päälle laminoidaan sanomalehdestä vuoraava kerros. Näin roskat pysyvät aluksi piilossa ja paremmin kiinni teoksen rungossa.

Valmiiksi rakennettu teos vaatii monta kerrosta laminointia paperista kes-tääkseen halutun ajan. Laminoitava kerros tulee olemaan pinta, joka antaa teokselle viimeistellyn muodon. Teoksen pinnalle tehdään lehdistä saata-villa lehtivihreällä ja valotuksen avulla kuvioita, joiden on tarkoitus tulla esille auringon vaikutuksen jälkeen myöhemmin kesällä. Laminoitavista kerroksista on tarkoitus tulla muuttuvia, eli niiden kestävydestä ei tarvitse

olla huolissaan, vaan teoksen luonteen toivotaan muuttuvan ajan kuluessa. Lopulta kun laminointi on kulunut puhki ja rakoja alkaa muodostua, alta paljastuvat roskat.

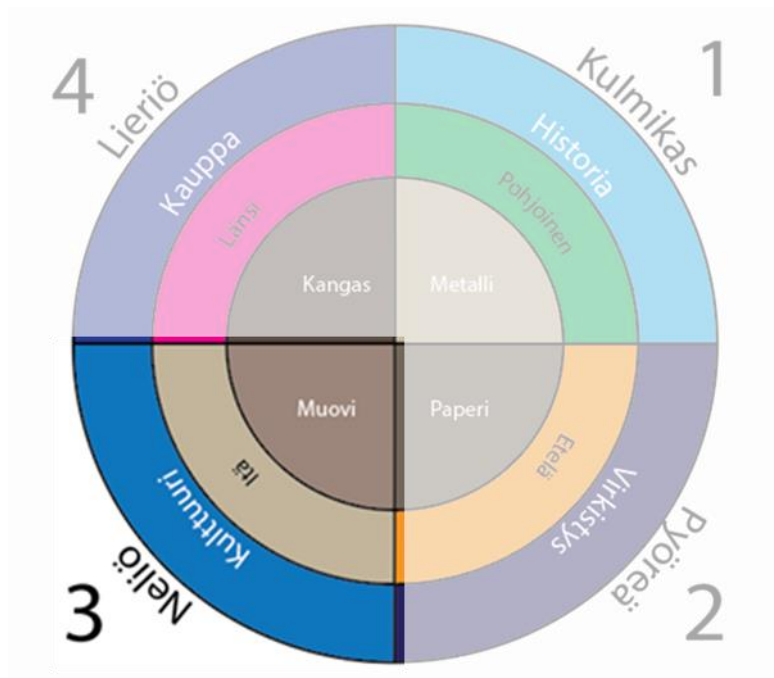

Kuva 24. Teos numero kaksi laminoituna

Materiaalien saatavuus vaikutti myös toisen teoksen sijoitteluun. Nuorten puiden runkoja ei kannattaisi yrittää suuria matkoja raahata. Kiertoliittymien läheisyys oli siis varteenotettava vaihtoehto. Kahden suuren tien risteyskohta oli mielestäni hyvä kuvaamaan asioiden risteämisiä, ja oikeiden suuntien etsimistä. Myös tarina tulee ottamaan kantaa tämän paikan ympäristössä tapahtuvaan toimintaan. Istuin on ympyrän muotoinen, istutava osan ilmansuunta on etelään ja katselusuunta kaakkoon tai lounaaseen. Tarkemmat koordinaatit $60^{\circ}58'27.4''N$ ja $24^{\circ}28'19.8''E$ (60.974277,24.472156) Google maps koordinaatit: XFFC+PV, 13430 Lassila, Finland.

4.3 Istuin 3

Suurin osa eritoten luonnolle haitallisesta tämän hetken roskasta on muovia. Monet tuotteet kulutus- ja teollisestakin tavarasta saa yllleen pakkausmateriaalin, joka on muovia ja sen jalostusmuotoja. Kolmas teos sai viitekehyyksen muovista. Kun on kyse arkipäiväisestä materiaalista niin materiaalin löytäminen oli helppoa. Varsinkin teiden varsilta, josta löytyy paperia, löytyy myös muovia. Muovia löytyy myös paljon teollisuuden jäljiltä. Muovin maatumisaika luonnossa on sadasta aina tuhanteen vuoteen. (Kaleva, 2014)

Kuva 25. Mallinuksessa teoksessa kolme toteutettavat asiat korostettuna lohkoissa

Muovit ovat itselleni mielenkiintoinen materiaali, sillä siitä voi ajatella työstävänsä monia erilaisia teoksia. Muovien kesto luonnossa on myös vertaansa vaille. Tässä yhteydessä se tarkoittaisi muovista materiaalina tehdylle teokselle pitkän ikää, jos se saa olla rauhassa. Muovi on myös helppo kierrättää.

Kuva 26. Materiaalia luonnossa

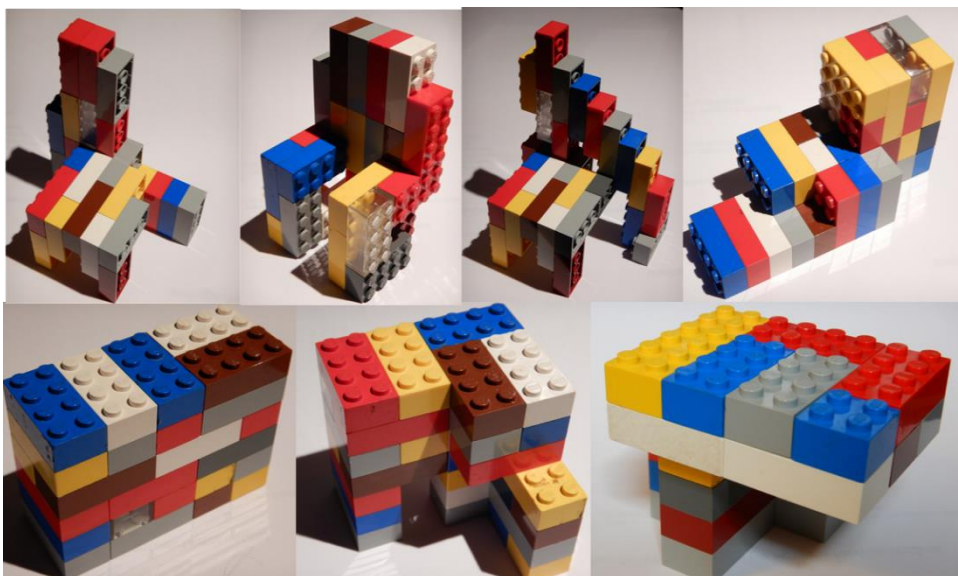
Materiaalit mitä tulen teoksissani käyttämään ovat pitkälti elintarvikepakkauksen ja kulutustavaroiden muovisia osia. Kooltaan tähän teokseen valikoituvien yksittäisten palojen pinta-ala ei saa olla kovin iso. Suuret löydetty yksittäiset materiaalit tulen pilkkomaan pienemmiksi. Materiaalit tullaan myös lajittelemaan värien mukaan. Itse materiaalin määrä ei tarvitse olla massaltaan järin iso. Toivon silti, että teoksen muovisuus tulee herättämään paljon ajatuksia.

Teoksen ideointi sai konseptoinnissa osakseen muodon neliö ja vaikutusalueeksi kulttuurin. Lisäksi teos on tarkoitus pystyttää ja julkaista alkuvuodesta, jolloin talvinen keli antaa suunnittelulle omat haasteensa. Muovisten palojen kiinnittäminen valmiiseen runkoon voisi olla teknisesti haasteellista, jos ja kun ilman lämpötila on lähellä nollaa. Myös monien muovien lujuus kärsii kovista pakkasista. Materiaalin käyttäytymisen ja ilman lämpötilan tuoman haasteen keskellä päädyin toteuttamaan teoksen ilman kylmyyden turvin. Mieleeni tuli yksi veden olomuodoista, jää. Jää voisi ratkaista ongelmani ja tarjota mahdollisuuden kohdentaa muovi ja sen suurimmat ongelmat myös suoraan tarinointiin.

Ideoinnissani mietin jäätä tehtyjä rakennelmia ja muotoja. Usein jäätä veistetään ja muovia muotoillaan. Miten voisni sovittaa nämä asiat yhteen? Päädyin ratkaisuun jäädyttää muovi jään sisälle. Jää transparenttina materiaalina saisi muovin sisällään näkymään ja tarjoamaan värit teokseleni. Toteutuakseen teos tarvitsisi siis vettä, muotin ja yhtäjaksoisen pidemmän pakkasjakson. Muotin olisi oltava helppo ja selkeä. Muoto, johon tulisin rakennusosani tekemään, ratkesi havainnoimalla kotoani löytyviä kierrätettäviä materiaaleja. Maitotölkki olisi juuri sopivan kokoinen ja muotoinen.

Maitotölkkin sisälle on tarkoitus siis lisätä muutamia eri muotoisia ja kokoisia muovin paloja. Palojen tulisi olla värityksen kannalta saman sävyisiä taikka värittömiä. Tölkki tarjoaa mitoiltaan noin 7x7x20 cm suuruisen palan jäädytettynä.

Istuimen luonnostelun apuna käytin Lego-palikoita. Niiden koko ja muoto olivat hyvin lähellä maitotölkkiä ja niiden rakennettavuus on erittäin monipuolinen. Hahmottelin erilaisia malleja mieltien materiaalin tarvetta. Laskin montako palaa tarvitsisin tehdäkseni tietyn muotoisia rakenteita. Palojen kokonaisuudella on suora vaikutus teoksen pystyttämisen kestoon. Järkevää olisi toteuttaa palojen jäädyttäminen monen päivän aikana käyttäen mahdollisuuksien mukaan tölkkejä muottina mahdollisimman monta kertaa peräkkäin.

Kuva 27. Luonnoksia istuimesta kolme

Taulukko 8. Luonnoksien laskennalliset mitat

Idea	Palat	Korkeus, cm	Leveys, cm	Syvyys, cm
1	24	69,00	42,00	23,00
2	28	80,50	30,00	38,00
3	28	80,50	30,00	38,00
4	30	46,00	77,00	38,00
5	30	42,00	53,00	23,00
6	30	42,00	46,00	50,00
7	24	42,00	42,00	36,00

Rakentamisen onnistumiseksi tarvitsisin teokselle paikan, jossa jääpalikoiden jäädyttäminen tulisi onnistua ilman suuria määriä asioiden kuljettamista. Myös paikan rauhallisuus olisi tärkeää, jotta jäädytettävät palat saisivat odotella rauhassa teoksen kokoamista. Itse teoksen rakentaminen tuli toteuttaa yhdellä kertaa käyttäen apuna lämpöä, joka sulattamalla pintoja liittäisi palat yhteen. Myös lämmön avulla saisin teoksen pinnasta kiiltävän.

Kuva 28. Muodon ja materiaalin testausta, muovi jääpalojen sisällä

Teoksen elinkaarta olisi ollut mielenkiintoista seurata. Säiden tuomat vaihtelut, ympäristön vaikutukset ja pelkästään itse teoksen sulaminen olisi varmasti mielenkiintoinen installaatio. Kuinka vähitellen jäät muovien ympäriltä sulaisivat. Miten eri koostumukset ja sävyt keräisivät lämpöä ja vaikuttaisivat sulamisprosessiin. Lopulta jäljellä olisi vain kasa muovia sävyittäin kerroksissa, vai muodostaisivatko muovit kenties jonkin kuvion prosessin aikaansaannoksena? Kaiken tuon edellä mainitun dokumentointi tulisi näyttölemään suurta osaa teoksessa.

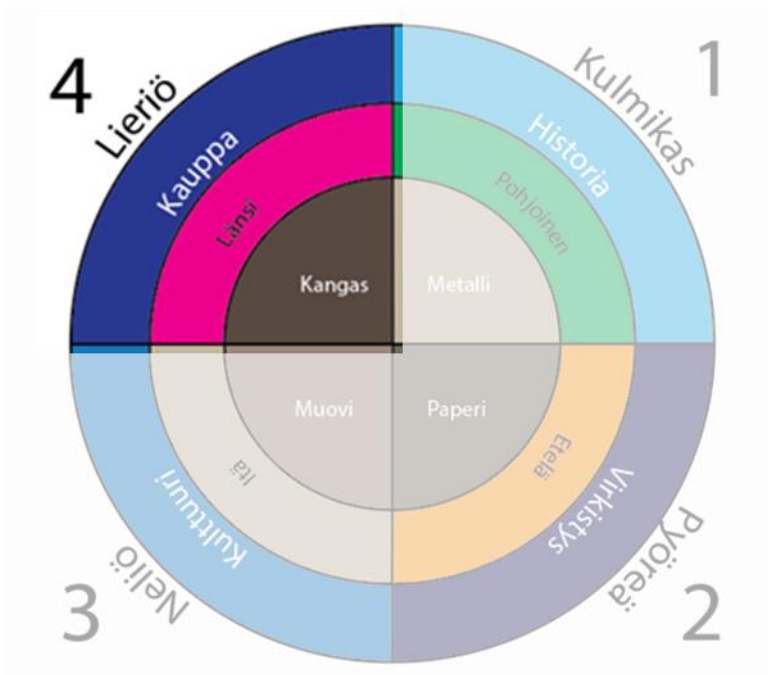

Kuva 29. Jääpalojen testausta, sulamisvaihe

Talvi 2019-2020 oli ennätysellisen lämmin ja pystyin järjestämään rajallisesti aikaa teoksen toteutukseen. Nämä asiat yhdessä johtivat teoksen toteuttamisen kohdalla en siirtämisen tuleviin talviin. Paikka olisi ollut tiedossa, mutta nyt saan myös sen etsimiseen ja todentamiseen lisää aikaa.

4.4 Istuin 4

Neljännän teoksen kohdalla materiaaliksi on valikoitunut kangas ja muokoksi lieriö. Nämä ovat 4x4-mallituksen neljännen lohkon tulokset.

Kuva 30. Mallituksessa teoksessa yksi toteutettavat asiat korostettuna lohkoissa

Tekstiili, kuitu, tässä yhteydessä puhutaan kankaista yleisesti. Toki kangas tässä teoksessa tulee olemaan todella monista kuidusta ja langoista tehtyä. Materiaalin haastavuus on sen saanti, sitä harvoin hylätään muuten kuin isojen kalusteiden muodossa tai kadotettuna asusteena. Nämä suuret kalusteet jätteenä ovat yleensä hyvin huomiota herättäviä ja ne korjataan talteen myös pian. Oma lukunsa materiaalin saatavuudessa ovat jätelavat, sekä remontti- ja purkukohteet. Isojen kalusteiden tarjoamat tekstiilit tulevat siis olemaan erikoisen muotoisia, paksuisia ja laatuksia. Nämä kaikki yhdessä tuovat teokseen varmasti sen vaatimat esteettiset huomioid. Eettisesti voi taas miettiä materiaalien kokonaisvaikutusta luontomme hyvinvointiin. Materiaalin kierrätys tapahtuu jo suurelta osin lain säätelämänä yritystasolla, mutta kuluttajalle materiaalina kankaat ovat kulutustavaraa ja suurella todennäköisyydellä yhdyskuntajätettä. Kiertotaloudellisuutta on tekstiilien osalla onnistuttu toteuttamaan monella tapaan hyvin.

Kuva 31. Löydettyä kangasta materiaalina

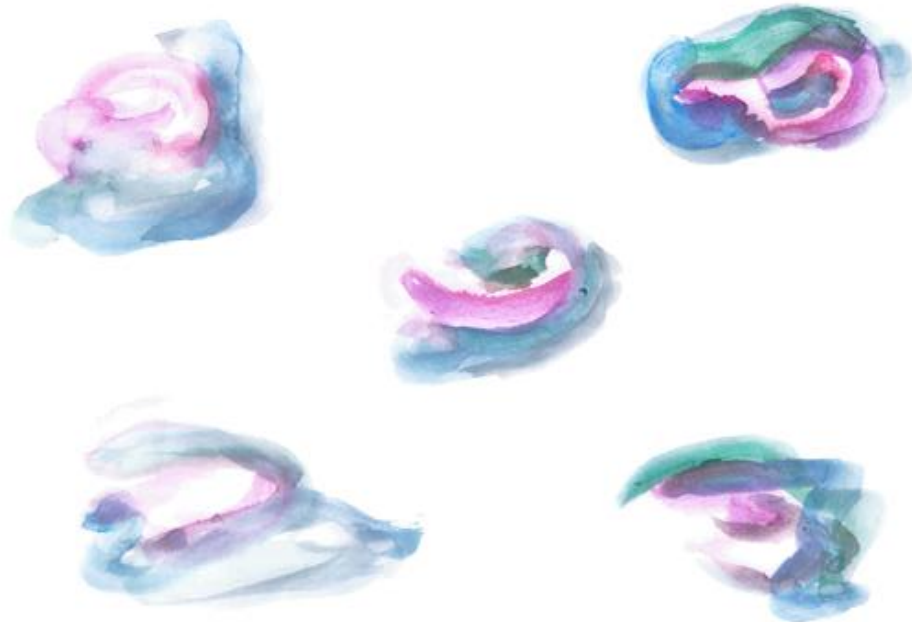
Tekstiilimateriaali tuli konseptissa yhdistää lieriön muotoon. Lieriömäisen muodon tulen toteuttamaan kankaiden rullaamisella putkilomaisiksi eri kokoisiksi ja pituisiksi täytettäviksi koteloiksi. Täyttö tapahtuu maasta kaittavalla massalla, jonka pyrin rajaamaan hiekkaan suurelta osin. Putkilomaisista paloista rakentamalla pystyn luomaan istuille tarvittavia tasoja ja tukia. Muotokielenä tulen tulkitsemaan solmua.

Kuva 32. Teoksen neljä luonnostelua

Hiekka tulee olemaan kangaslieriöiden täytemateriaali, antaen teokselle ryhtiä ja jämäkkyyttä. Kankaiden kuluminen ja reikien, tai jopa koko teoksen vandalisointi herättää vasta teosta eloon. Tällöin kankaiden väleistä valuva hiekka kuvastaa sitä, minkä haluan herättävän tämän teoksen

osalta ajatuksia. Hiekan käyttö yhdessä kankaiden kanssa ei välttämättä houkuttele kävijöitä istumaan teokseen varsinkaan tiettyinä aikoina. Vaarana on myös teoksen rakenteiden pettäminen kankaiden hapertuessa ja liiallisten reikien muodostuttua.

Kuva 33. Teoksen neljä luonnostelua vesiväreillä

Mahdollisuus käyttää teokselle luotua konseptia toisinpäin on myös ajatuksissa. Tällöin teos toteutetaan niin, että istuin ja kankaiset kotelot täytetään kasvuperäisellä maa-aineksella ja istuin sijoittuisi kuivaan ja karuun ympäristöön. Tällöin teos olisi oiva alusta herättää luonto henkiin niin että istutukset kasvaisivat teoksen sisältä herättäen teoksen eloon.

Itse teoksen tarjoaman tulevan tarinan yhteyden konseptin teemaan tulen rakentamaan kulutuksesta johtuvan kuivumisen ja aavikoitumisen ympärille. Teokselle ja sen toteuttamiseen on vielä paikka auki, mutta se pyritään rakentamaan tulevan kevään 2020 aikana.

5 REFLEKTOINTI

Pohdintaa ja tarkastelua tuloksista ja opinnäytetyöstä. Ensiksi käyn läpi tavoitteet ja niihin liittyvät mietteeni. Seuraavaksi arvion projektin onnistumisista ja haasteista. Lopussa käyn läpi vielä tulevaisuuden visioita ja teossarjan mahdollista jatkumoa.

5.1 Tavoitteet

Tavoitteekseni opinnäytetyössä asetin neljän ympäristötaideteoksen valmistumisen roskasta. Tavoitteet voidaan suurelta osin todeta toteutuneen taidekonseptini mukaisesti. Tavoitteena voidaan myös pitää strategiassa pysymistä ja uusien ideoiden luomista. Teosten osalta kaikki esiteltiin teorian tasolla. Kaksi teosta saatiin valmiiksi. Näin sain vastattua pääkysymykseeni opinnäytetyön osalta.

Aiheen ideointi taidekonseptiksi ja oman 4x4 mallinuksen kehittäminen ratkaisivat sarjamaisuuden ongelman. Kehittämäni mallinnus vastasi osittain alakysymykseeni ja sen avulla voin jatkaa aiheen parissa. Taidekonseptin jatkumon ja kokonaislaajuuden tulee määrittämään, oma kiinnostus ja resurssit tulevaisuudessa. Haasteena oli teosten istuttavuuden ilmentäminen, joka onnistui kahden rakennetun teoksen kohdilla. Esteettiset tavoitteet olivat maltilliset.

Omana kehittymisen lähtökohtana on saada tässä opinnäytetyössä tekijälle kokemusta ja persoonallisuutta muotoilijana ja taiteilijana. Opinnäytetyö oli laajuudeltaan laaja. Opinnäytetyössä käytyihin asioihin ei pystytty paneutumaan syvällisemmin, vaikka osa alueista olisi mielestäni sitä vaatinutkin.

5.2 Oma arviointi

Se mitä tästä työstäni jäi mielestäni puuttumaan, oli projektin hallinta. Hallinta karkaili ja siihen vaikutti paljon henkilökohtaisen elämäntilanteeseen liittyvistä ajankäytöllisistä haasteista johtuvat asiat. Lähdin työskentelemään kesällä 2019 aikataulullisesti haasteellisessa ja haavoittuvaisessa ajatuksessa päämääränä aloittaa projekti. Projekti, jonka parissa työskentelin valmistuttuani. Opinnäytetyöhöni koostaisin raportin projektin alkuvaiheista. Pääsin mielestäni raportissa hyvin alkuun, mutta suurimmat virheeni tein tuotetun tekstin taltioimisessa moniin eri paikkoihin. Kun huomasi ajan kuluvan nopeammin ja ajatusten kirjautuvan eri taajuuksilla eri tallennuksiin, oli kaiken yhteensovittaminen todella hankalaa.

Tämän kaltainen projekti luontoinen tekeminen ja siitä raportointi tulisi toteuttaa ainakin omalla kohdallani paljon intensiivisemmin. Toisaalta tämän työskentelyn tuomat realiteetit mahdollistavan tekemiselleni sen

kaipaaman jatkumon. Kaikkea ei tarvitse saada toteutetuksi heti ja ideoiden kypsyminen mahdollistaa. Monien kokeilujen kautta saa luotua variaatioita.

Työskentelyni pohjaksi lähdin lukemaan kirjallisuutta estetiikasta ja etii-kasta aina huonekalujen muotoilun saloihin. Tähän opinnäytetyöhön niistä kirjoista ei päätynyt lähteeksi yksikään. Kaikki kirjallisuus, jota luin olivat työskentelylleni hyödyksi, mutta niiden näkyväksi tekeminen ei minulta tässä opinnäytetyössä onnistunut. Tahtotilana oli saada monialaista materiaalia hyödynnettyä tähän projektiin, mutta monesti kirjallisuuden kohdalla mentiin liiksi uuden asian äärelle.

Työskentelyäni oli varmasti vaikeaa ohjata koska aikatauluni eivät pitäneet ja prosessi eli suhteellisen kovasti koko työskentelyn ajan. Tein monia ratkaisuja konseptin ja teosten suhteen itse, ajatellen niiden liittyvän tähän kokonaisuuteen. Äkkiä huomaisin laajuuden karkaavan opinnäytetyön laajuudesta ja käsistäni, tällöin jouduin keskeyttämään hetkeksi koko projektin. Ohjaajan antamat rajaukset ja suunnat helpottivat tilanteen haltuunottoa ja sain jatkettua opinnäytetyön kirjoittamista.

5.3 Tulevaisuus

Ideoinnin kehityksen kasvun lasketaan olevan yksi mittareista, kun puhutaan jakokehittelystä. Luodussa konseptissa oli tarkoitus todentaa toimivat ratkaisut ja toteuttaa istuttavia ympäristöteoksia. Samalla teosten tuoman huomion ja käytön avulla mahdollistetaan näkökulmia kestäväan kehitykseen ja kiertotaloudellisiin haasteisiin. Kehityksen mukana pysyminen ja ajankohtaisten asioiden huomioiminen tulee tavoiteltavaksi osaksi toteutusta. Ideointia lisää teosten määrällinen lisäytyminen ja materiaalien kanssa työskentely. Työskentelyä ei tahdota rajata vain tässä opinnäytetyössä esille tulleisiin materiaaleihin. Teosten fyysiseen rakentamiseen tullaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan osaksi kehittyneitä teknologisia ratkaisuja, rajattuna niin että niiden kustannukset pysyvät kohtuullisina. Rakennusteknillisesti pyritään oppimaan ja testaamaan uusia ideoita niin paljon kuin mahdollista. Materiaalisen ja rakenteelliseen kehitykseen tulee vaikuttamaan suurelta osin ongelmien havainnointi ja niiden ratkaisut.

Jatkuvan kehityksen toivotaan myös tuovan konseptille palvelumuotoillisia näkökulmia. Näin ollen taidekonseptista saatavat kokemukset pyritään hyödyntämään ja tällöin voidaan pyrkiä toteutuksia soveltamaan moniin eri ideoihin ja niistä syntyviin tuotteisiin. Olipa tuote sitten palvelu, tai funktionaalinen esine.

Ajatuksen tasolla on tarkoitus tulevaisuudessa luoda teknologian mahdollistamana virtuaalisia elämyksiä teoksien rinnalle. Näitä voisi olla esimerkiksi vuodenaikoihin ja aikaan liittyviä vaihteluja istuimen katselusuunnassa tai teoksen ympäristössä. Toteutus olisi havainnoitavissa kävijän mukanaan tuoman laitteen avulla. Suurimpana haasteena on muuntaa

tallennetut teokset lisätyn todellisuuden maailmaan. Tällöin puretun tai tuhoutuneen teoksen sijaintipaikalla voisi nähdä teoksen virtuaalisena sen kadottua paikalta.

Näkyvyyttä on myös tarkoitus lisätä. Dokumentoitujen tuotosten laatuun tullaan panostamaan. Näkyvyys ei kuitenkaan ole tämän konseptin pääasiallinen tavoite alussa, vaan näkyvyyden lisääntymisen on mietitty lisääntyvän luonnostaan toteutettujen teosten myötä. Näkyvyyttä ei pyritä lisäämään sisältöihin sijoitettavalla rahallisella pääomalla. Hakutulosten optimointia ei myöskään nähdä tarpeelliseksi. Yhteys geo-kätköilyn kaltaisiin palveluihin tullaan vertaamaan ja hyödyntämään sisällöllisesti. Edellä mainittuihin asioihin heijastuu mielestäni vahvasti oman muotoilijaurani kehitys.

LÄHTEET

Hakala M (2013). Taiteilija Marja Hakalan kotisivut. Haettu 13.4.2020 osoitteesta <https://www.marjahakala.net/ympaeristoetaide>

Helsinkiennaali (2020). HAM, Helsingin taidemuseo. Haettu 6.4.2020 osoitteesta <https://helsinkibiennaali.fi/>

HS (2019). Helsingin Sanomat artikkeli. Haettu 5.4.2020 osoitteesta <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006191461.html>

Huhmarniemi M ja Jokela T (2018). Ympäristötaide taiteilijan soveltavana ja integroituna osaamisena. Lapin yliopisto. Haettu 25.4.2020 osoitteesta <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/63487/Huhmarniemi;jsessionid=68B4EB28335AE272DE190E7D8B1D2679?sequence=1>

Hämeenlinnan kaupunki (2018). Hämeenlinnan väestö ja muuttoliike. Haettu 07.10.2019 osoitteesta <https://tilastot.hameenlinna.fi/muutto.html#ikapyramidi>

Hämeenlinnan kaupunki (2019). Hämeenlinnan kaupungin keskustavisio. Haettu 09.09.2019 osoitteesta https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2019/03/Keskustavisio2035_Luonnos_25.3.pdf

Inkinen S, Karkulehto S, Mäenpää M & Timonen E (2006). *Minne matka, luova talous?* Oulu: Kustannus Oy Rajala.

Kaleva Oy (2014) Miten nopeasti roskat maatuva luonnossa? Haettu 04.1.2020 osoitteesta <https://www.kaleva.fi/teemat/luonto/miten-nopeasti-roskat-maatuva-luonnossa/665135/>.

Kivirinta M (2007). *Yhdeksän taiteilijaa*. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kodin garbologiaa (2018). Timo p Vartiaisen kotisivut. Haettu 5.4.2020 osoitteesta <https://kodingarbologiaa.wordpress.com/>

Lasimuseo (2020). Suomen lasimuseon näyttelyn ”EGS - Writing Stories with Three Letters” tiedote. Haettu 11.4. 2020 osoitteesta <https://www.suomenlasimuseo.fi/lehdist>

Marja Hakala (2018). Marja Hakalan kotisivut. Haettu 11.4.2020 osoitteesta <https://www.marjahakala.net/artist-statement>

Me Naiset (2019). Sanoma Finland Oyj. Lehden Me Naiset artikkeli Miina Äkkijyrkästä. Haettu 11.4.2020 osoitteesta

<https://www.menaiset.fi/artikkeli/i ihmiset-ja-ilmiot/i ihmiset/taiteilija-miina-akkijyrkka-70-onneksi-erotiikka-ei-vie-ena>

Recycleart.fi (n.d.). Kierrätystaide verkkosivusto. Haettu 29.3.2020 osoitteesta <http://recycledart.fi/index.htm>

Toivanen K. (2017). *Kiertotalouden ytimessä*. Suomen Uusioraaka-aineliitto. Helsinki: Lönnberg Print & Promo.